

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów
i Minister Spraw Wewnętrznych: *W. Sikorski*

Kierownik Ministerstwa Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego: *J. Mikułowski-Pomorski*

193.

Rozporządzenie Ministra Kolei Żelaznych

z dnia 5 marca 1923 r.

o taryfie osobowej i bagażowej na kolejach normalnotorowych i szerokotorowych.

Na mocy dekretu z dnia 7 lutego 1919 roku o tymczasowym przekazaniu Ministrowi Komunikacji prawa wydawania przepisów o przewozie podróży, bagażu i towarów oraz ustalania taryf przewozowych na kolejach polskich (Dz. P. P. P. № 14, poz. 152) i w porozumieniu z Ministrami Skarbu oraz Przemysłu i Handlu zarządza się co następuje:

§ 1. „Taryfa na przewóz osób, psów, bagażu i przesyłek nadzwyczajnych normalno- i szerokotorowymi polskimi kolejami państwowymi i normalnotorowymi kolejami prywatnymi, zarządzanymi przez Państwo” (Dz. U. R. P. z r. 1921 № 97, poz. 708) otrzymuje brzmienie według załącznika do rozporządzenia niniejszego.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1923 r. Jednocześnie tracą moc następujące rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych:

- z dnia 20 października 1921 r. (Dz. U. R. P. № 97, poz. 708);
- z dnia 22 lutego 1922 r. (Dz. U. R. P. № 18, poz. 155);
- z dnia 26 kwietnia 1922 r. (Dz. U. R. P. № 29, poz. 235);
- z dnia 17 maja 1922 r. (Dz. U. R. P. № 39, poz. 333);
- z dnia 8 sierpnia 1922 r. (Dz. U. R. P. № 71, poz. 646);
- z dnia 22 września 1922 r. (Dz. U. R. P. № 82, poz. 737);
- z dnia 12 października 1922 r. (Dz. U. R. P. № 90, poz. 839);
- z dnia 12 grudnia 1922 r. (Dz. U. R. P. № 115, poz. 1046);
- z dnia 17 lutego 1923 r. (Dz. U. R. P. № 18, poz. 125).

Kierownik Ministerstwa Kolei Żelaznych:
Ludwik Zagórny-Marynowski

Minister Skarbu: *W. Grabski*

Minister Przemysłu i Handlu: *Stefan Ossowski*

Załącznik do rozp. Min. Kolei
Żel. z dn. 5 marca 1923 r. poz. 193.

TARYFA

na przewóz osób, psów, bagażu i przesyłek nadzwyczajnych normalnotorowymi i szerokotorowymi polskimi kolejami państwowymi oraz normalnotorowymi kolejami prywatnymi, zarządzanymi przez Państwo.

WSTĘP.

I. Taryfa niniejsza zawiera:

Część I. Przepisy Przewozowe wraz z Postanowieniami Wykonawczymi.

Część II. Postanowienia taryfowe.

II. Taryfa niniejsza obowiązuje przy przewozie osób, psów, bagażu i przesyłek nadzwyczajnych w komunikacji miejscowej następujących kolei normalnotorowych i szerokotorowych, otwartych do ruchu prawidłowego:

A. Kolei państwowych:

- okregu Gdańskiego z wyjątkiem linii Puck—Hel, na której stosuje się podwyższone o 100% opłaty z części II tejże taryfy,
- okregu Krakowskiego,
- ” Lwowskiego,
- ” Poznańskiego,
- ” Radomskiego,
- ” Stanisławowskiego,
- ” Warszawskiego,
- ” Wileńskiego.

B. Kolei, pozostających pod zarządem wojskowym,

C. Kolei prywatnych, zarządzanych przez Państwo:

a) w okregu Gdańskim:

- 1. Chełmża—Melno,
- 2. Nowe Miasto (Pom.) — Zajęczkowo (Lubawskie),
- 3. Puck—Krokowo,
- 4. Toruń Mokre—Lubicz,
- 5. Toruń Północny—Czarnowo (pod Toruniem).

b) w okregu Krakowskim:

- 1. Chabówka—Zakopane, Nowy Targ—Granica Państwa pod Suchahorą,
- 2. Kraków—Kocmyrzów z odgałęzieniem Czyżyny—Mogiła,
- 3. Muszyna—Krynica,
- 4. Piła—Jaworzno,
- 5. Tarnów—Szczucin,
- 6. Trzebinia—Skawce i Trzebinia—Siersza Wodna;

c) w okregu Lwowskim:

- 1. Borki Wielkie—Grzymałów,
- 2. Drohobycz—Truskawiec,
- 3. Lwów—Belzec,
- 4. Lwów (Kleparów)—Jaworów,
- 5. Lwów—Podhajce,
- 6. Lwów—Stojanów,
- 7. Tarnopol—Zbaraż;

d) w okręgu Stanisławowskim:

1. Delatyn—Kołomyja—Stefanówka,
2. Kołomyjskie koleje lokalne: Kołomyja—Słoboda Rungurska (kopalnia) z odgałęzieniem Kołomyja—Przedmieście Nadworniańskie—Szeparowce-Kniaźdwór,
3. Wschodnio-galicyskie koleje lokalne:
 - (α) Biała Czortkowska—Zaleszczyki,
 - (β) Tarnopol—Kopyczyńce,
 - (γ) Wygnanka—Skała z odgałęzieniem Tereśin—Iwanie Puste;

e) w okręgu Radomskim:

1. Linja Częstochowa—Kielce kolei Herbsko-Kieleckiej;

f) w okręgu Warszawskim:

1. Linja Herby Polskie—Częstochowa kolei Herbsko-Kieleckiej;
2. Linja kolei Łódzkiej.
- D. Kolei prywatnych, zarządzanych przez Państwo, Dolina—Wygoda i Pałachicze—Tłumacz w okręgu Stanisławowskim z podwyższonemi o 100% opłatami z części II tejże taryfy.

III. W komunikacji bezpośredniej między stacjami kolei państwowych wszystkich okręgów stosuje się taryfę niniejszą z obliczeniem opłat za całkowitą odległość przewozu, z wyjątkiem linii Puck-Hel, za którą opłaty oblicza się osobno w wysokości podwójnej. Natomiast w komunikacji bezpośredniej między stacjami kolei państwowych z jednej strony, a stacjami kolei wojсковых oraz kolei prywatnych, wymienionych pod punktami C i D, z drugiej oblicza się opłaty oddzielnie za odległość każdej z tych kolei, przyczem długość odcinków kolei państwowych winna być zsumowana, i opłaty obliczone za tę łączną ich długość, bez względu na to, czy odcinki te stykają się z sobą, czy też są oddzielone inną koleją.

Wyjątek stanowi komunikacja kolei państwowych z następującymi kolejami prywatnymi, w której opłaty oblicza się za odległość całkowitą:

- α) z koleją Lwów Bełzec (p. II C-c-3),
- β) z koleją Herbsko-Kielecką (p. II-C-e oraz f) i
- γ) z koleją Łódzką (p. II C-f).

CZĘŚĆ I.

PRZEPISY PRZEWOZOWE

wraz z Postanowieniami Wykonawczemi.

A. POSTANOWIENIA WSTĘPNE.

Art. 1. Zakres działania przepisów.

Niniejsze Przepisy Przewozowe obowiązują na wszystkich kolejach normalnotorowych i szerokotorowych w obrębie Państwa Polskiego, oddanych do ruchu publicznego.

Art. 2. Uzupełnienia i zmiany przepisów.

1. Wszelkie uzupełnienia i zmiany przepisów niniejszych mogą następować jedynie w trybie przez prawo określonym.

2. Postanowienia Wykonawcze do niniejszych Przepisów Przewozowych, wydane przez Ministra Kolei Żelaznych trybem przez prawo przewidzianym, mają taką samą moc prawną, jak i Przepisy Przewozowe.

B. POSTANOWIENIA OGÓLNE.

Art. 3. Obowiązek przewozu.

Kolej nie może odmówić przewozu z wyjątkiem przypadków następujących:

- a) jeżeli podróżny lub nadawca przesyłki nie uczyni zadość obowiązującym Przepisom Przewozowym i zarządzeniom kolejowym;
- b) jeżeli przewóz jest wstrzymany na mocy prawnie wydanych rozporządzeń lub ze względu na zachowanie porządku publicznego na jednej z kolei, leżących na linii przewozu;
- c) jeżeli wysyłane przedmioty należą do kategorii przesyłek, objętych, chociażby na części przewozu, przywilejem pocztowym;
- d) jeżeli przewóz nie może być dokonany posiadaniem przez kolej środkami przewozowymi;
- e) jeżeli przewozowi stoi na przeszkodzie siła wyższa;
- f) jeżeli wysyłane przedmioty nie nadają się do przewozu ze względu na warunki budowy lub eksploatacji jednej z kolei, leżących na drodze przewozu;
- g) jeżeli wysyłane przedmioty wymagają szczególnych urządzeń do naładowania lub wyładowania, kolej zaś takich urządzeń na odnośnych stacjach nie posiada.

Art. 4. Pociągi.

1. Przewóz odbywa się w pociągach, kursujących bądź regularnie według ustalonych rozkładów jazdy, bądź w miarę potrzeby.

2. O każdej przerwie w ruchu pociągów, trwającej dłużej niż jedną dobę, Zarząd kolejowy powinien podać do wiadomości publicznej w sposób, określony przez odnośne przepisy.

3. Zamówienia na pociągi nadzwyczajne uwzględnia kolej w miarę możliwości.

(Post. Wyk.). Opłaty za pociągi nadzwyczajne wskazane są w części II-ej taryfy niniejszej.

Art. 5. Odpowiedzialność kolei za czynności pracowników.

Kolej ponosi odpowiedzialność za czynności służbowe swych pracowników oraz tych osób, z których pomocy korzysta przy dokonywaniu przewozu, o ile czynności te, w myśl przepisów niniejszych oraz przepisów taryfowych, wchodzą w zakres obowiązków kolei.

Art. 6. Taryfy.

1. Warunki przewozu, przewoźne oraz opłaty dodatkowe określają taryfy kolejowe, wydawane i ogłaszane trybem, przez prawo ustalonym.

2. Tak wydane i ogłoszone taryfy obowiązują zarówno kolej, jak i jej klientów.

Art. 7. Zażalenia na działalność organów kolejowych.

1. Zażalenia można zgłaszać ustnie lub piśmiennie.

2. Zażalenia powinny być przez kolej rozpatrzone i rozstrzygnięte w czasie możliwie krótkim.

Art. 8. Nieporozumienia.

Nieporozumienia pomiędzy publicznością a służbą kolejową rozstrzyga na stacjach zawiadowca stacji lub jego zastępca, w pociągach zaś — nadkonduktor względnie kierownik pociągu.

Art. 9. Waluta.

Wszelkie opłaty skuteczniać należy w walucie krajowej, mającej obieg prawny. Na poszczególnych stacjach lub w pewnych pociągach, stosownie do uznania kolei, może ona przyjmować pieniądze państw obcych według kursu, jaki ogłosi.

C. POSTANOWIENIA SZCZEGÓŁOWE.

I. P r z e w ó z o s ó b.

Art. 10. Rozkłady jazdy.

Rozkłady jazdy powinny być, przed ich wprowadzeniem, podane do wiadomości publicznej i wywieszone na stacjach. W rozkładach tych powinny być wyszczególnione klasy wagonów i rodzaje pociągów tudzież oznaczony czas odjazdu, dla większych zaś stacji — także czas przybycia oraz ważniejsze połączenia kolejowe.

(Post. Wyk.). Ograniczenia co do korzystania z pewnych pociągów lub klas winny być uwidoczniane w rozkładach jazdy.

Art. 11. Ograniczenie przejazdu.

1. Osoby, które nie przestrzegają przepisanego porządku, lub nie chcą się stosować do rozporządzeń kolei, osoby nietrzeźwe lub obrażające swem postępowaniem przyzwoitość publiczną, nie mogą być przyjęte do pociągu. Podróżny, który został usunięty na podstawie tego przepisu, traci prawo do zwrotu opłat, pobranych za bilet i bagaż.

(Post. Wyk.). Nie wolno w wagonach prowadzić handlu przenośnego, urządzać loterii, grać w karty i t. p., oraz w celach zarobkowych grać na instrumentach muzycznych i śpiewać, lub też żebrać w jakikolwiek sposób.

2. Osoby, które z powodu choroby lub innych poważnych przyczyn (np. brudu, niechłujstwa i t. p.) mogą być przykre dla towarzyszy podróży, o ile ich się nie da umieścić w osobnym przedziale, na-

leży usunąć z pociągu. Opłatę za bilet i przewóz bagażu zwraca im się po potrąceniu należności za przestrzeń przebycia.

3. Chorych na choroby zakaźne lub podejrzanych o taką chorobę można przewozić tylko w przedziałach zamkniętych z osobnymi miejscami ustępowymi. Przedziały opłaca się wedle taryfy. Przepis ten stosuje się również do osób umyślowo chorych, które nadto powinny mieć podczas podróży odpowiednią opiekę.

(Post. Wyk.). I. W miarę możliwości chorych przewozi się również w wagonach osobnych za opłatą, wskazaną w części II-ej taryfy niniejszej.

(Post. Wyk.) II. Osoby, przewożące chorych, ponoszą koszty odkażania przedziałów lub wagonów.

4. Do bagażu osób, niedopuszczonych do przejazdu, stosuje się przepisy, wskazane w art. 34, ust. 4 i 5.

Art. 12. Opłaty za przejazd.

1. Podróżni opłacają należność za przejazd, obliczoną według obowiązujących taryf.

2. Dzieci do lat czterech, dla których nie zażądano oddzielnego miejsca, przewozi się bezpłatnie. Dzieci od lat 4 do 10-ciu przewozi się za połowę opłaty dla dorosłych. Za taką opłatą przewozi się dzieci młodsze, dla których zażądano osobnych miejsc.

(Post. Wyk.) Każdy podróżny może mieć przy sobie bez biletów najwyżej dwoje dzieci w wieku do ukończonych lat 4, o ile dla nich nie żąda miejsc oddzielnych. Za każde następne dziecko w tym wieku podróżny opłaca należność za przejazd, przewidzianą dla dzieci w wieku od ukończonych lat 4 do ukończonych lat 10. Za taką opłatą przewozi się dzieci młodsze, bez względu na ich ilość, jeżeli zażądano dla nich osobnych miejsc.

Jeżeli ceny biletów dla osób dorosłych ulegają niższe, to opłata za przejazd dzieci może być obniżona na innej zasadzie albo nie zawierać dalszej ulgi.

Jeżeli taryfa ulgowa nie daje żadnych w tym względzie wskazówek, wówczas dzieci, o ile przewozi ich tą taryfą wogóle jest przewidziany, przewozi się za taką opłatą, co i dorosłych. Każde dziecko, za przewóz którego uiszczono należną opłatę, ma prawo do całego miejsca. (Patrz Post. Wyk. do ust. 4 art. 15).

3. Na każdej stacji powinien znajdować się na miejscu widocznym wykaz cen biletów, wydawanych przez stację, w relacjach najwięcej uczęszczanych.

Art. 13. Bilety.

1. Każdy podróżny powinien posiadać właściwy bilet na przejazd.

(Post. Wyk.) I. Przez „bilety” rozumieć należy dowody (dokumenty) przejazdowe wszelkiego rodzaju według ustalonych i obowiązujących na kolejach typów.

(Post. Wyk.) II. Bilet, wydany na nazwisko pewnej osoby lub na pewną grupę osób, upoważnia do przejazdu tylko daną osobę lub też osobę wymienionej grupy.

2. Na biletach powinny być oznaczone: stacja wyjazdu i przeznaczenia, droga, jeżeli do danej stacji prowadzi kilka dróg, rodzaj pociągu, klasa wagonu, cena i w miarę możliwości — termin ważności biletu.

(Post. Wyk.) Kolej może zamiast cen drukować na biletach odległość taryfową odnośnej relacji albo strefę.

3. Terminy ważności biletów powinny być określone w taryfie.

(Post. Wyk.) I. O ile część II taryfy niniejszej nie zawiera postanowień odmiennych, bilety na odległość do 200 km. są ważne 2 dni, ponad 200 do 400 km. — 3 dni, ponad 400 km. do 800 — 4 dni i ponad 800 km. — 5 dni. Pierwszym dniem ważności jest dzień datowania biletu.

Bilet, wydany na pociąg, odchodzący według rozkładu jazdy o północy, otrzymuje datę dnia rozpoczynającego się.

(Post. Wyk.) II. Wyjazd winien nastąpić pierwszego dnia ważności biletu, a jeżeli na bilecie oznaczono pewien pociąg lub porę dnia, to tym pociągiem, względnie w tej porze dnia (Por. jednak art. 21, ust. 3).

(Post. Wyk.) III. Postanowienia I i II stosuje się tylko do biletów, ważnych na przejazd jednorazowy. Przy biletach kombinowanych (kuponowych) wyjazd może nastąpić dowolnego dnia w ciągu ważności biletu.

(Post. Wyk.) IV. Przejazd powinien być ukończony najpóźniej o północy ostatniego dnia ważności biletu.

(Post. Wyk.) V. Na wypadek spóźnienia się pociągu termin ukończenia podróży przedłuża się odpowiednio.

4. Dla wstępu na peron osób, nie posiadających biletów jazdy, kolej może ustanowić osobne bilety za opłatą, przewidzianą w taryfie.

(Post. Wyk.) I. Bilety peronowe, z wyjątkiem miesięcznych biletów peronowych, dają prawo do wstępu jednorazowego na peron stacji, wskazanej na bilecie w dniu jego datowania.

Bilet, wydany między godziną 11 a 12 przed północą, otrzymuje datę dnia następnego.

(Post. Wyk.) II. Bilety peronowe miesięczne dają prawo wstępu na peron stacji, wskazanej na bilecie, w ciągu terminu ich ważności dowolną ilość razy.

Art. 14. Sprzedaż biletów.

1. Kasy biletowe powinny być otwarte na stacjach o większym ruchu przynajmniej na godzinę, na innych — przynajmniej na pół godziny przed odejściem odnośnego pociągu.

2. Na pięć minut przed odejściem pociągu kolej ma prawo odmówić sprzedaży biletu.

3. Kolej może żądać, aby podróżny należność za bilet uiszczał już odliczoną.

Art. 15. Zamawianie miejsc, przedziałów i wagonów.

1. Oddzielne miejsca mogą być zamawiane w pociągach, w których skład wchodzi wagon z miejscami numerowanymi lub sypialniami.

(Post. Wyk.) Kolej może podać do wiadomości ogółu w rozkładach jazdy lub też oddzielnymi ogłoszeniami, że w pewnych pociągach na pewnych odcinkach, lub w niektórych wagonach pewnych pociągów, podróżni powinni posiadać bilety dodatkowe, niezależnie od biletów na przejazd.

2. Oddzielne przedziały w wagonach mogą być wynajmowane, jeżeli na to pozwolą warunki ruchu.

(Post. Wyk.) Zamawiający przedział musi uiścić opłatę conajmniej za tyle biletów, ile jest miejsc w przedziale, z zastosowaniem, w razie przejazdu dzieci, przepisów, zawartych w art. 12, przyczem ilość podróżnych, obowiązanych posiadać bilety, nie może być większa od ilości zapłaconych biletów.

Po okazaniu wymaganej ilości biletów zamawiający otrzymuje na stacji wyjazdu zaświadczenie, które winien okazywać przy kontroli biletów.

Przedziały zamówione oznacza się odpowiednimi napisami.

O ile kontrola stwierdzi niedostateczną ilość biletów lub brak odnośnego zaświadczenia, to w pierwszym wypadku uiścić należy opłatę za brakujące bilety, z uwzględnieniem art. 16, w drugim zaś miejsca wolne w przedziale zamówionym mogą zająć inni podróżni.

3. Oddzielne wagony kolej wynajmuje w miarę możliwości.

(Post. Wyk.) Do wynajmowanych wagonów stosuje się analogicznie przepisy powyższe, o ile część II-ga taryfy niniejszej nie przewiduje innych w tym względzie zasad.

4. Za zamówione miejsca sypialne lub numerowane, za wynajęte oddzielne przedziały lub wagony kolej pobiera opłatę według taryfy.

(Post. Wyk.) Dzieci, korzystające z miejsc numerowanych, nabywają pełny bilet dodatkowy (miejscówkę).

Art. 16. Kontrola biletów i dopłaty do cen za przejazd.

1. Bilety kolejowe należy okazywać na żądanie właściwych funkcjonariuszy kolejowych przy wejściu do poczekalni, przy wyjściu na peron i opuszczaniu tegoż, przy wsiadaniu do wagonu, a także w każdym czasie podczas jazdy i oddawać je po ukończeniu jazdy.

2. Podróżny, który nie może okazać ważnego na przejazd biletu, powinien zapłacić poczwórną cenę biletu za przestrzeń przebytą; jeżeli zaś stacji wyjazdu nie można od razu i z całą pewnością ustalić — poczwórną cenę biletu za całą przestrzeń, jaką przebył pociąg, jednakże w obu wypadkach nie mniej niż 10000 mk.

(Post. Wyk.) I. Podróżny z biletem, na którym jest wskazana droga, może jechać także inną równie długą bez dopłaty, a dłuższą za dopłatą różnicy; przy przejeździe drogą krótszą nie ma on prawa do zwrotu różnicy.

(Post. Wyk.) II. Podróżny, który przy opuszczaniu peronu nie okaże ważnego biletu, powinien uiścić dopłatę, przewidzianą w ustępie 2, a to, jeśli klasa nie może być bez wszelkich wątpliwości natychmiast ustalona, za przejazd klasą drugą, jeżeli zaś w skład

danego pociągu wchodziły wagony tylko dwóch klas, za przejazd klasą wyższą.

3. Podróżny, który zajął miejsce w klasie wyższej, niż ta, do której uprawnia go bilet, lub w pociągu o taryfie wyższej, winien uiścić poczwórną różnicę pomiędzy ceną należną, a uiszczoną, jednakże nie mniej niż 10000 mk. Kwotę tę należy zapłacić nawet w wypadku, jeżeli pociąg jeszcze nie ruszył ze stacji.

(Post. Wyk.) I. Bilety z poprawkami lub uzupełnieniami, poczynionymi przez osoby do tego nieuprawnione, są nieważne i ulegają konfiskacie.

(Post. Wyk.) II. Jeżeli okazany bilet ważny jest na pociąg o taryfie niższej lub na klasę niższą, podróżny winien uiścić dopłatę według ustępu 3 za całą przestrzeń, przebytą w pociągu o taryfie wyższej, względnie w klasie wyższej. Jeżeli przestrzeń nie może być natychmiast ustalona, powyższa dopłata należy się od stacji, uwidocznionej na bilecie, względnie od stacji przesiadania.

(Post. Wyk.) III. Dopłata w pociągu wynosi 2.000 mk., jednak nie więcej, niż podwójną cenę biletu, w następujących wypadkach:

- a) jeżeli podróżny chce korzystać z pociągu o taryfie wyższej lub klasy wyższej i zawiadomi konduktora przed tą zmianą pociągu, względnie klasy;
- b) jeżeli podróżny o zamiarze dalszej jazdy zawiadomi konduktora najpóźniej na ostatniej stacji, do której miał bilet ważny, a, o ile dany pociąg nie zatrzymuje się na niej, najpóźniej na poprzedzającej ją ostatniej stacji postojowej.

(Post. Wyk. IV). Do żadnych dopłat nie jest obowiązany:

- a) podróżny, któremu kolej, mimo żądania, nie wydała na stacji lub przystanku rozpoczęcia podróży bezpośredniego biletu do stacji przeznaczenia, na stacji zaś pośredniej, do której opiewa bilet jego, wobec krótkiego postoju nie mógł skutecznie kupić nowego biletu i bez wezwania powiadomił konduktora przy pierwszym jego spostrzeżeniu; kasa przystanku winna w tym wypadku zaopatrzyć wydany bilet w stempel „dalej”;
- b) podróżny, który rozpoczął podróż swą na przystanku, na którym nie wydaje się biletów.

4. Podróżnego, który odmawia natychmiastowej zapłaty (ust. 2 i 3), należy usunąć z pociągu na najbliższej stacji, na której zawiadowca sporządza protokół, celem pociągnięcia podróżnego do odpowiedzialności.

(Post. Wyk.). Do bagażu podróżnych usuniętych stosuje się przepisy, wskazane w art. 34, ustęp 4 i 5.

5. Osoby, nie posiadające biletu ważnego na przejazd, powinny przed wejściem na część zamkniętą stacji wykupić bilet peronowy, który należy okazać przy wejściu i oddać przy opuszczaniu tej części stacji. Kto bez ważnej legitymacji wstępuje na część odgrodzonej stacji, winien zapłacić poczwórną cenę, przewidzianą w taryfie dla biletów peronowych.

(Post. Wyk.) I. Osoba, posiadająca bilet peronowy, ma prawo wziąć z sobą do części odgrodzonej stacji bez biletu najwyżej dwoje dzieci w wieku do ukończonych lat 4.

(Post. Wyk.) II. Poczwórną cenę biletu peronowego płaci tylko ten, kogo znajdzie się bez legitymacji w części odgrodzonej stacji przed przyściem pociągu. Do osób zaś, które znajdzie się bez legitymacji po tej chwili, stosować należy przepisy, zawarte w Post. Wyk. II do ust. 2 artykułu niniejszego.

6. Kto, nie mając zamiaru jazdy, zajmie miejsce w pociągu, przygotowanym do odjazdu, powinien niezwłocznie opuścić wagon i zapłacić 5000 marek.

7. Na każdą uiszczoną dopłatę należy wydać pokwitowanie.

Art. 17. Poczekalnie stacyjne.

1. Poczekalnie powinny być otwarte dla podróżnych conajmniej na godzinę przed odejściem pociągu.

2. Na stacjach węzłowych podróżni mogą pozostawać w poczekalni do czasu odejścia odpowiedniego pociągu, nie mogą jednak wymagać, aby poczekalnia była dla nich otwartą w czasie od godz. 11-ej wieczorem do godz. 6-ej rano, jeżeli w tym czasie niema pociągów.

3. Osobom, wyszczególnionym w art. 11-ym, można wzbronić przebywania w poczekalniach.

Palenie tytoniu w poczekalniach może być wzbronione.

(Post. Wyk.). Do poczekalni i restauracji stacyjnych nie wolno wprowadzać psów (z wyjątkiem małych pieszków pokojowych) oraz rowerów.

Art. 18. Przedziały dla kobiet i dla niepalących.

1. W każdym pociągu mogą być przedziały, przeznaczone wyłącznie dla kobiet wraz z dziećmi do lat 10-iu, oraz osobne przedziały dla niepalących.

2. Przedziały dla kobiet i dla niepalących należy oznaczać odpowiednimi napisami.

(Post. Wyk.). O ile w pociągu znajduje się tylko jeden przedział kl. I lub II-ej, to w przedziale tym palenie jest dozwolone li tylko za zgodą wszystkich współtowarzyszy podróży. Ograniczenie to nie stosuje się, jeżeli w pociągu jest tylko jeden przedział kl. III.

Jeżeli w pociągu znajduje się dwa lub więcej przedziałów zamykanych jednej klasy, to przynajmniej jeden przedział winien być przeznaczony dla niepalących.

Art. 19. Wsiadanie do wagonów i zajmowanie w nich miejsc.

1. Podróżni winni przy zajmowaniu miejsc w pociągach stosować się do wskazówek właściwego personelu kolejowego.

2. Osoby, które zmuszone są na stacji pośredniej przesiąść się do innego pociągu, mają pierwszeństwo przed osobami, rozpoczynającymi dopiero podróż tym pociągiem.

(Post. Wyk.). Wagony bezpośrednie powinny być przeznaczone przede wszystkim dla podróżnych z biletami komunikacji bezpośredniej.

3. Bilet uprawnia do zajęcia tylko jednego miejsca. W celu zachowania miejsca należy pozostać na niem swoje rzeczy.

(Post. Wyk.). Jadący w wagonie sypialnym nie może zatrzymywać dla siebie miejsca w wagonie zwykłym. Nie wolno mu również umieszczać bagażu ręcznego w innym wagonie.

Art. 20. Zwrot i zamiana biletów.

1. Podróżny, któremu nie można wyznaczyć miejsca w klasie, odpowiadającej jego biletowi, ma prawo żądać przewiezienia go w wagonie klasy niższej, w której są jeszcze miejsca wolne, za zwrotem różnicy w cenie biletu, lub też zaniechać podróży i żądać zwrotu należności, uiszczonej za bilet i za przewóz bagażu. W obu wypadkach podróżny nie ma prawa wymagać od kolei jakiegokolwiek odszkodowania.

(Post. Wyk.) 1. W wypadkach zasługujących na uwzględnienie w szczególności w razie pomyłki lub choroby podróżnego, kolej może przyjąć z powrotem bilety nieprzecięte, lub użyte niewątpliwie tylko do wyjścia na peron. W tym ustawnym wypadku, przy zwrocie pieniędzy, nie potrąca się ceny biletu peronowego o tyle, o ile zaniechanie podróży nastąpiło z powodu przepelnienia pociągu, znacznie opóźnionego odjazdu pociągu lub też straconego połączenia bezpośredniego, oraz w wypadkach, gdy peron nie jest odgrodzony.

(Post. Wyk.) II. W celu uzyskania prawa do zwrotu różnicy w cenie biletów, względnie całkowitej należności za bilet i przewóz bagażu, podróżny powinien bezzwłocznie przedstawić swój bilet zawiadowcy stacji do poświadczenia.

2. Na stacji wyjazdu podróżny ma prawo nie później, niż na pięć minut przed odejściem pociągu, żądać wymiany swego biletu na bilet klasy wyższej lub do pociągu o taryfie wyższej, za dopłatą różnicy cen. Kolej ma prawo odmówić wymiany, jeżeli bilet jest już przecięty przez kontrolę w pociągu.

3. Podróżny może przebyć przestrzeń, wskazaną w bilecie, częściowo w klasie wyższej lub w pociągu o taryfie wyższej, jeżeli dopłaci różnicę cen. Taka zmiana warunków przejazdu jest niedopuszczalna, jeżeli podróżny posiada bilet, wydany na zasadzie taryfy, zawierającej pod tym względem ograniczenia.

(Post. Wyk.). Odnośną dopłatę ustala część II taryfy niniejszej.

Art. 21. Odjazd. Spóźnienie się podróżnych.

1. Podróżnym nie wolno wsiadać do pociągu po sygnale odjazdu.

2. Podróżny, który się spóźnił, nie ma prawa do zwrotu należności za bilet.

3. Jeżeli jednak podróżny życzy sobie jechać innym pociągiem, niż wskazanym na jego bilecie, tego samego kierunku, lub też nie w dniu pierwszym ważności biletu, to powinien bez zwłoki przedstawić bilet zawiadowcy stacji, który go poświadcza na obrany pociąg. Termin ważności biletu nie ulega

przytem przedłużeniu. W razie obrania pociągu droższego, podróżny winien wyrównać różnicę.

(Post. Wyk.). Wysokość różnicy w opłacie za przejazd w pociągach różnych kategorii ustala część II taryfy niniejszej.

4. Do zwrotu bagażu (ust. 2) stosuje się przepisy art. 34, ust. 4 i 5.

Art. 22. Otwieranie okien.

Otwieranie okien z obu stron wagonu dozwolone jest tylko za zgodą wszystkich podróżnych, jadących w przedziale. W razie sporu — rozstrzyga konduktor.

Art. 23. Uszkodzenie wagonu.

1. Wszelkie straty, powstałe skutkiem uszkodzenia albo zanieczyszczenia wagonu lub inwentarza kolejowego przez podróżnych, powinny być przez nich pokryte. Kolej ma prawo wymagać bezzwłocznej zapłaty lub zabezpieczenia należności.

2. Odszkodowanie oblicza się na zasadzie ustanowionego przez kolej cennika.

Art. 24. Pостоje.

1. Bezzwłocznie po zatrzymaniu się pociągu na stacji służba pociągowa oznajmia nazwę stacji i czas postoju. Na stacjach węzłowych służba pociągowa wzywa oprócz tego do przesiadania do pociągów innych kierunków.

2. Podróżni mogą wysiadać z wagonów na stacjach dopiero po zupełnem zatrzymaniu się pociągu. Drzwi wagonów na stacjach otwiera na żądanie podróżnych służba pociągowa.

(Post. Wyk.). Podróżny powinien sam troszczyć się o to, aby wsiadł do właściwego pociągu oraz na właściwej stacji wysiadł, względnie przesiadł się.

3. Zabrania się bez uzasadnionych przyczyn zatrzymywać pociąg podczas biegu przy pomocy hamulca bezpieczeństwa lub innym jakimkolwiek sposobem. Za przekroczenie postanowienia niniejszego podróżny winien uiścić bezzwłocznie na rzecz kolei 135000 marek; prócz tego, na wypadek szkód, wyrządzonych takim czynem kolei lub osobom trzecim, ponosi podróżny odpowiedzialność sądową na zasadach ogólnych.

(Post. Wyk.). W razie odmowy natychmiastowego uiszczenia kwoty 135000 marek, lub też na wypadek wyrządzonych zatrzymaniem pociągu strat, kolej sporządza protokół celem dochodzenia w drodze sądowej praw, wypływających z postanowienia powyższego.

Art. 25. Przerwy podróży.

Taryfy powinny określać, ile razy i na jak długo podróżni mają prawo przerywać podróż na stacjach pośrednich, nie tracąc prawa do dalszej jazdy na podstawie pierwotnego biletu.

(Post. Wyk.) 1. Bilety ważne 2 dni nie dają prawa przerwy podróży; ważności 3 dni — uprawniają do jednorazowej, a ważności dłuższej — do dwukrotnej przerwy podróży.

(Post. Wyk.). II. Podróżny winien na stacji, na której ma zamiar przerwać podróż, przedstawić swój bilet natychmiast po odejściu pociągu, którym przyjechał, zawiadowcy stacji do właściwego poświadczenia.

(Post. Wyk.). III. Formalność powyższa nie obowiązuje jadących za biletami zeszytowymi, o ile przerywają podróż na jednej ze stacji postojowych, wydrukowanych na poszczególnych kuponach, lub też na stacjach końcowych kuponów.

(Post. Wyk.). IV. Oczekiwanie na połączenie pociągowe, przewidziane rozkładem jazdy, nie uważa się za przerwę jazdy w podróży.

(Post. Wyk.). V. Podróżni, którzy nabyli bilety na stacjach pogranicznych, z powodu zaś formalności celnych lub pasportowych nie mogli wyjechać, mają prawo do zwrotu ceny biletów przez te stacje pod warunkiem, że przyczyna niekorzystania z biletu będzie zaświadczona przez zawiadowcę stacji.

(Post. Wyk.). VI. Jeżeli w razie nieszczęśliwego wypadku z pociągiem podróżny zgubi lub uszkodzi bilet, kasjer winien wydać poszkodowanemu bezpłatnie nowy bilet na piśmienne żądanie podróżnego, skierowane do danego urzędu stacyjnego.

(Post. Wyk.). VII. Przerwa podróży nie przedłuża terminu ważności biletu.

Art. 26. Spóźnienie się lub odwołanie pociągu.

1. Spóźnienie się, lub odwołanie pociągu, lub też wyłączenie z pociągu wagonu bezpośredniego nie daje podróżnym prawa do jakiegokolwiek odszkodowania od kolei.

2. Jeżeli skutkiem spóźnienia się pociągu podróżny traci bezpośrednie połączenie z innymi pociągami, lub który z tych pociągów będzie całkowicie odwołany, lub też wyłączony będzie z danego pociągu wagon bezpośredni, podróżny ma prawo do zwrotu różnicy między uiszczoną ceną przejazdu i przewożu bagażu, a należną za przestrzeń przebytu.

3. Powyższe żądanie podróżny powinien zgłosić zawiadowcy stacji bezzwłocznie po przybyciu pociągu na stację, na której przerywa podróż. Przy zgłoszeniu niezbędne jest dołączenie biletu i, w danym razie, kwitu bagażowego. Podróżnemu, zgłaszającemu takie żądanie, powinno być wydane odpowiednie poświadczenie.

4. Jeżeli w powyższych przypadkach podróżny chce dojechać do pierwotnego celu podróży, kolej powinna przewieźć go wraz z bagażem do stacji, oznaczonej na bilecie, pierwszym odpowiednim pociągiem bez pobierania jakichkolwiek opłat dodatkowych.

(Post. Wyk.). I. W wypadku powyższym stacja, z której podróżny wybiera się w dalszą podróż, poświadcza na bilecie, o ile zajdzie tego potrzeba, opóźnienie lub odwołanie pociągu i uwidocznia na bilecie jego ważność do jazdy inną linią, pociągiem o taryfie wyższej lub w klasie wyższej.

Po dopędzeniu pociągu, z którym podróżny utracił połączenie, powinien on przesiąść się do tegoż.

(Post. Wyk.). II. Bagaż przewozi się stosownie do życzenia podróżnego albo drogą przewidzianą pierwotnie, albo też linią okólną.

5. W razie przerw ruchu, wywołanych wypadkami żywiołowymi lub innymi okolicznościami nadzwyczajnymi, kolej powinna przedsięwziąć możliwe środki do przewiezienia podróżnych, zatrzymanych w drodze.

6. O spóźnieniu się pociągów ponad 15 minut oraz o przeszkodach w ruchu powinny być wydawane ogłoszenia na stacjach.

Art. 27. Przewóz zwierząt w pociągach osobowych.

1. Zwierząt żywych zabierać do wagonów osobowych naogół nie wolno; wykryte usunąć należy z wagonu na stacji najbliższej.

2. Wyjątek stanowią: a) małe pieski, ptaki pokojowe i inne małe zwierzątka na rękę lub w klatkach, o ile współpodróżni nie sprzeciwiają się zabranii ich do przedziału; b) psy każdego rodzaju i każdej wielkości, jeżeli ich właściciele jadą z nimi w osobnym przedziale.

3. Poza to przewóz psów, zabieranych w drogę przez podróżnych, może się odbywać na zasadach następujących:

- psy w klatkach lub koszach, dostatecznie zabezpieczonych, przewozi się w wagonach bagażowych lub towarowych;
- psy luzem można przewozić w osobnych pomieszczeniach wagonu bagażowego, o ile je on zawiera i w pomieszczeniu takim jest jeszcze miejsce;
- umieszczenie w wagonie, żywienie, przeładowanie na stacjach węzłowych i wyładowanie psów na stacjach przeznaczenia jest obowiązkiem nadawcy;
- kolej nie ma obowiązku przechowywać psów, których właściciel nie odebrał niezwłocznie po przybyciu na stację przeznaczenia;
- kolej nie przyjmuje ubezpieczenia terminowej dostawy lub wartości przewożonych psów.

(Post. Wyk.). I. Psy, nie umieszczone w klatkach lub koszach, winny być zaopatrzone w kagańce, psy zaś, przewożone w oddzielnych pomieszczeniach wagonu bagażowego, winny być prócz tego na smyczy.

Psy, jadące z właścicielem w wagonie osobowym, są wolne od przymusu kagańcowego, o ile w danym przedziale niema podróżnych obcych.

(Post. Wyk.). II. Psy w wagonach osobowych przewozi się na podstawie biletów, w wagonach bagażowych zaś za kwitem bagażowym z napisem „pies”.

(Post. Wyk.). III. Jeżeli odbiór psów nie nastąpił w ciągu dwóch godzin po przybyciu ich na stację przeznaczenia, kolej może: albo psy przechować za opłatą, przewidzianą w części II taryfy niżej, albo też oddać je na przechowanie według swego uznania bez wszelkiej za to odpowiedzialności.

4. Taryfy określają, za jakie zwierzęta i w jakiej wysokości należy uiszczać opłaty przewozowe.

Na pobrane opłaty powinno być wydane pokwitowanie.

(Post. Wyk.). I. Opłata za przewóz psów, zwierząt do wagonu osobowego lub też przewożonych w osobnych pomieszczeniach wagonu bagażowego, jest wskazane w części II-iej taryfy niniejszej.

(Post. Wyk.). II. Za przewóz w wagonach osobowych innych małych zwierząt oraz ptaków pokojowych na rękę lub w klatkach nie pobiera się żadnej opłaty.

5. W razie ujawnienia w pociągu zwierząt, za które nie uiszczono należności przewozowej, właściciele ich obowiązani są uiścić, oprócz niej, dodatkową opłatę taryfową.

(Post. Wyk.). Do psów, wiezionych bez dowodu na pobranie opłaty, będą stosowane odpowiednio przepisy, przewidziane w art. 16, ust. 2, 3 i 5.

Art. 28. Bagaż ręczny.

1. Przedmioty łatwo przenośne (bagaż ręczny) wolno zabierać do wagonów osobowych, o ile to nie sprzeciwia się przepisom celnym, podatkowym lub policyjnym.

(Post. Wyk.). I. Rowerów złożonych lub nie złożonych nie wolno brać do wagonów osobowych.

(Post. Wyk.). II. Narty i saneczki wolno brać jako bagaż ręczny, jeśli to nie krępuje współpodróżnych i nie powoduje zanieczyszczenia wagonu.

(Post. Wyk.). III. Do przedziału klasy IV może podróżny zabrać ciężar (narzędzia rzemieślnicze, plecaki, ciężary w koszach, workach i t. p. przedmioty), który jest w stanie sam unieść.

Ciężar ten może się składać z kilku sztuk o wadze łącznej nie przewyższającej 50 kg.

Przedmiotów, których z powodu objętości lub ilości podróżny nie może unieść sam, nie wolno zabierać do przedziałów klasy IV nawet za okazaniem kilku biletów jazdy.

2. Bagaż ręczny pozwala się umieszczać w wagonie wyłącznie w przeznaczonych na to pomieszczeniach pod własnym swem siedzeniem lub nad temże siedzeniem.

(Post. Wyk.). W razie ujawnienia bagażu w ilości, przewyższającej pojemność rzeczonych pomieszczeń, kolej ma prawo usunąć go z wagonu osobowego i pobrać za przewóz opłatę bagażową od stacji wyjazdu.

3. Podróżni powinni sami troszczyć się o bagaż ręczny. Za całość bagażu ręcznego kolej odpowiedzialności nie ponosi.

Art. 29. Przedmioty niedopuszczone do przewozu w wagonach osobowych.

1. Zabrania się podróżnym przewozić w wagonach osobowych broń nabitą oraz materje wybuchowe, łatwo zapalne, żrące, cuchnące i t. p.

2. Podróżni, niestosujący się do tego przepisu, odpowiadają za każdą szkodę, wynikłą z tego powodu, nadto zaś podlegają karom policyjnym lub sądowym na zasadach ogólnych.

3. W razie uzasadnionego podejrzenia służba kolejowa ma prawo sprawdzać zawartość bagażu ręcznego.

4. Osoby, wykonywujące służbę publiczną, jakoteż straż i myśliwi podróżujący z bronią, mają prawo przewozić ze sobą amunicję do broni ręcznej. Straż przy więźniach, tudzież osobom, dozorującym urzędowo przewóz mienia skarbowego lub publicznego, pozwala się mieć przy sobie broń nabitą.

II. Przewóz bagażu.

Art. 30. Określenie.

1. Jako bagaż dopuszcza się do przewozu rzeczy podróżnych, potrzebne w podróży, zawarte w kufarach, koszach, walizkach, pudełkach, ręcznych tłumokach i t. p.

(Post. Wyk.). Kolej nie przyjmuje do przewozu bagażu, ważącego w jednej sztuce więcej niż 100 kg. lub objętości ponad 1 m³ nawet przy okazaniu kilku biletów. Na każdy bilet wolno wysłać nie więcej niż 3 sztuki bagażu.

2. Taryfy określają, czy i na jakich warunkach podróżni mogą przewozić jako bagaż takie przedmioty, które nie są niezbędne w podróży, jako to: małe zwierzęta, rowery, motocykle i t. p.

(Post. Wyk.). I. Następujące przedmioty mogą być przyjęte jako bagaż, o ile niewątpliwie służą do użytku osobistego nadawcy:

- a) krzesła, fotele przenośne dla chorych;
- b) wózki dziecięce dla dzieci, będących w drodze równocześnie z nadawcą;
- c) instrumenty muzyczne;
- d) instrumenty miernicze, do 4 m. długości, oraz ręczne narzędzia rzemieślnicze, maszyny do szycia, ręczne lub nożne, oraz maszyny do ostrzenia noży, nie więcej, niż po jednej sztuce na każdy bilet;
- e) rowery nierozbrane i niezapakowane, jednak tylko pod następującymi warunkami:

- 1) podróżny winien przed nadaniem zdjąć z roweru latarnię oraz pakunki, przymocowane do roweru, z wyjątkiem torebki pod siedzeniem oraz torby bagażowej, umieszczonej w ramie roweru;
- 2) za jednym biletem nie można nadać więcej niż jednego roweru.

- f) motocykle nierozbrane i niezapakowane, o ile mogą być według uznania kolei łatwo załadowane, jednak tylko pod następującymi warunkami:

- 1) zbiorniki na benzynę winny być przytwierdzone stałe do motocykla i posiadać metalowe zamknięcia hermetyczne, a u samego dołu kurki spustowe; nadawca winien przed oddaniem na bagaż zupełnie opróżnić zbiorniki;
- 2) zasobniki (akumulatory) nie mogą zawierać kwasów płynnych i powinny być umieszczone w zupełnie zamkniętych, trwałych skrzyniach, przytwierdzonych do motocykla; łączniki bezpieczeństwa i topliwe części bezpieczników topliwych (jak drut ołowiany, wstęga ołowiana, drut srebrny i inne) muszą być wyjęte;
- 3) podróżny, nadając motocykl jako bagaż, bierze temsamem na siebie odpowiedzial-

ność za spełnienie powyższych warunków, oraz za szkody, któreby z ich niespełnienia powstać miały dla motocykla nadanego, względnie dla przesyłek, razem z nim załadowanych lub dla personelu kolejowego i kolejowych urządzeń przewozowych;

4) nadawca motocykla jest obowiązany na żądanie kolei dopomagać w załadunku, przeładunku lub wyładunku tegoż;

g) narty;

h) saneczki na jedną lub dwie osoby;

i) próbki towarów, które podróżujący kupcy wiozą w celach zawodowych i które jako takie można poznać po opakowaniu.

(Post. Wyk.) II. Pozatem kolej może przyjmować jako bagaż następujące przedmioty:

a) produkty spożywcze, w ilości nie przewyższającej 50 kg. na bilet;

b) małe zwierzęta i psy w klatkach, skrzyniach i t. p., o ile załadunek tych zwierząt nie wywołałoby konieczności dezynfekcji wagonu;

c) zwierzęta świeżo ubite i przez polujących wzięte ze sobą, o ile krwawiące części są tak zasłonięte, że inny bagaż nie może być przez nie zanieczyszczony.

(Post. Wyk.) III. Złoto i srebro w sztabach, platyna, pieniądze, monety i papiery wartościowe (z wyjątkiem znaczków pocztowych, arkuszy ostemplowanych oraz znaczków stemplowych lub podobnych znaczków urzędowych) nie mogą być przyjęte na bagaż.

3. W razie wykrycia bagażu z przedmiotami, nie odpowiadającymi postanowieniom artykułu niniejszego, pobiera się dopłatę w wysokości podwójnej różnicy pomiędzy opłatą taryfową, przypadającą za przewóz danej przesyłki jako nadzwyczajnej, a uiszczoną opłatą taryfową od stacji nadania do stacji przeznaczenia, nie mniej jednak niż mk. 2000.

Przedmiotów, wyszczególnionych w art. 29, ust 1 i art. 54, ust. 1 Przepisów Przewozowych (Dz. Ust. R. P. z r. 1921, № 65, poz. 414 wraz z następnymi zmianami i uzupełnieniami) nie można przewozić jako bagaż, pod odpowiedzialnością z art. 60 Przepisów Przewozowych (Dz. Ust. R. P. z r. 1921, № 65, poz. 414 wraz z następnymi zmianami i uzupełnieniami).

4. Bagaż przewozi się w oddzielnych wagonach bagażowych w miarę możliwości tym samym pociągiem osobowym, co właściciela bagażu.

Art. 31. Opakowanie.

1. Opakowanie bagażu powinno być odpowiednie i trwałe, w przeciwnym razie kolej może odmówić przyjęcia go do przewozu. Jeżeli jednak kolej przyjmie taki bagaż, to ma prawo opisać to w kwicie bagażowym. Podróżny, przyjmując taki kwit, przynajmniej opisana niedostateczność opakowania.

2. Nalepki kolejowe, pocztowe i okrętowe z poprzednich podróży powinny być przed nadaniem usunięte ze sztuk bagażowych.

3. Kolej może żądać, aby na bagażu było umieszczone nazwisko i adres właściciela oraz nazwa stacji przeznaczenia.

Art. 32. Nadawanie.

1. Bagaż powinien być nadany w czasie, przewidzianym na sprzedaż biletów jazdy (art. 14). Jednakże kolej ma prawo nie przyjąć bagażu, dostarczonego później, niż na 15 minut przed czasem odejścia odnośnego pociągu.

2. Bagaż przyjmuje się do przewozu tylko po okazaniu biletów jazdy.

(Post. Wyk.) I. Kolej może przyjąć bagaż także do stacji, położonych poza stacją przeznaczenia, wymienioną w okazanym bilecie, jeżeli kasa osobowa, nie posiadając biletu bezpośredniego do właściwej stacji przeznaczenia, wydała bilet do najdalszej ze stacji, położonej w kierunku zamierzonej podróży.

(Post. Wyk.) II. Stacje powinny udzielać wiadomości, czy do danej stacji można nadawać bagaż bezpośrednio.

3. Podróżny ma prawo ubezpieczyć terminowość dostawy nadawanego bagażu na pewną sumę. Suma ta nie może przekraczać kwoty odszkodowania, obliczonej według norm, przewidzianych w art. 36. Zgłoszenie ubezpieczenia dopuszczalne jest nie później niż na pół godziny przed wyznaczonym w rozkładzie jazdy czasem odejścia pociągu. Za ubezpieczenie dostawy i bagażu kolej pobiera opłatę, określoną w taryfie.

(Post. Wyk.) Odnośne opłaty określa część II taryfy niniejszej.

4. Kolej może sprawdzać zawartość nadawanego bagażu, jeżeli ma uzasadnione podstawy do przypuszczenia, że bagaż zawiera przedmioty, których przewóz jest wzbroniony (art. 30, ust. 3), lub że ubezpieczenie bagażu zostało zgłoszone w sumie przesadnej.

5. Opłaty za przewóz bagażu, tudzież za ubezpieczenie jego dostawy powinny być uiszczane przy nadaniu.

(Post. Wyk.) I. Bagaż kolej powinna zważyć, o ile co do pewnego jego rodzaju nie są ustanowione normy stałe.

(Post. Wyk.) II. Przy wysyłce rowerów nieopakowanych, nart oraz saneczek, jako wagi ustalone do obrachowania należności za przewóz, należy stosować:

za rowery jednosiedzeniowe . . .	20 kg.
„ „ dwusiedzeniowe . . .	30 „
„ trycikle jednosiedzeniowe. . .	40 „
„ „ dwusiedzeniowe . . .	50 „
„ jedną parę nart	5 „
„ saneczki na 1 lub 2 osoby . .	10 „

Jeżeli wszakże nadawca zażąda zważenia wyszczególnionych wyżej przedmiotów, kolej zaś może je zważyć na wadze stacyjnej, to stwierdzoną w ten sposób wagę stosuje się do obliczenia opłaty za przewóz.

(Post. Wyk.) III. Opłatę za przewóz bagażu ustala część II taryfy niniejszej.

(Post. Wyk.) IV. W wypadkach wyjątkowych kolej może przyjąć bagaż z warunkiem, że ważenie tegoż i opłata za jego przewóz nastąpi dopiero na stacji przeznaczenia lub pośredniej.

6. Po przyjęciu bagażu do wysłania kolej wydaje podróżnemu kwit bagażowy. Kwit ten powinien zawierać: a) numer porządkowy, b) datę i nu-

mer pociągu, c) stację nadawczą i przeznaczenia, d) drogę przewozu, jeżeli do danej stacji prowadzi kilka dróg, e) ilość sztuk bagażu, f) wagę bagażu, g) sumę ubezpieczenia, jeżeli nadawca je zgłosi, h) pobraną opłatę za przewóz bagażu i, w odnośnych wypadkach, opłatę za ubezpieczenie jego dostawy.

Art. 33. Formalności celne, podatkowe i policyjne.

Podróżny jest obowiązany być obecnym przy załatwianiu formalności celnych, podatkowych i policyjnych, dotyczących jego bagażu.

W razie przekroczenia terminu dostawy, spowodowanego niezastosowaniem się do przepisu powyższego, właściciel bagażu traci prawo do odszkodowania za rzeczzone przekroczenie.

Art. 34. Wydawanie.

1. Kolej wydaje bagaż za zwrotem kwitu bagażowego i nie ma obowiązku sprawdzać prawa okaziciela do odbioru.

(Post. Wyk.). W wypadkach, przewidzianych w Postanowieniu Wykonawczem IV do art. 32, odbiorca powinien przed wydaniem bagażu uiścić opłatę za jego przewóz.

2. Podróżny może żądać wydania bagażu na stacji przeznaczenia bezzwłocznie po przyjeździe pociągu, na który go nadał z uwzględnieniem jednak czasu, niezbędnego do wykonania wszelkich czynności, związanych z wydaniem bagażu, tudzież, w danym razie, z załatwieniem formalności celnych, podatkowych lub policyjnych. Jeżeli po tym terminie bagaż nie będzie wydany, właściciel ma prawo żądać potwierdzenia na kwicie bagażowym daty i godziny zgłoszenia żądania.

(Post. Wyk.). I. Jeżeli kolej przyjęła bagaż, przeznaczony do stacji, nie posiadającej ekspedycji bagażu, podróżny powinien odebrać bagaż bezpośrednio po przybyciu pociągu, w innym bowiem razie bagaż odejdzie tym samym pociągiem do najbliższej stacji następnej, posiadającej ekspedycję bagażu. Na stacji tej można odebrać bagaż na zasadach ogólnych, przyczem odbiorca winien uiścić dopłatę za przewóz od pierwotnej stacji przeznaczenia.

(Post. Wyk.). II. O ile wydania bagażu nie zażądano w chwili, wspomnianej w ustępie 2 artykułu niniejszego, to zgłaszać się po bagaż można tylko w godzinach przez kolej oznaczonych i ogłoszonych.

3. Jeżeli odbiór bagażu nie nastąpi w ciągu 24 godzin od chwil przybycia, kolej pobiera opłatę taryfową za przechowanie bagażu i stosuje do niego art. 81, ust. 4. Przepisów Przewozowych (Dz. U. R. P. z r. 1921, № 65, poz. 414 wraz z następnymi zmianami i uzupełnieniami).

(Post. Wyk.). Opłatę za przechowanie bagażu określa część II taryfy niniejszej.

4. Naogół bagaż powinien być wydany tylko na tej stacji, do której go nadano. Jednakże, na żądanie podróżnego, kolej może bagaż w całości lub częściowo zwrócić mu na stacji nadania lub wydać na stacji pośredniej, o ile zezwalają na to czas i okoliczności oraz o ile nie stoją na przeszkodzie prze-

pisy celne, podatkowe lub policyjne. Przy zwrocie lub wydaniu całego bagażu kolej odbiera od podróżnego kwit bagażowy, przy zwrocie zaś lub wydaniu tylko części bagażu kolej czyni na kwicie bagażowym odpowiednią uwagę i zwraca kwit podróżnemu.

(Post. Wyk.). Przy całkowitem lub częściowym wycofaniu bagażu na stacji nadania, albo przy wydaniu go częściowym lub całkowitem na stacji pośredniej, odbiorca nie ma prawa do zwrotu odnośnej części uiszczonych opłat za przewóz.

5. Podróżny, żądający wydania bagażu i nie przedstawiający kwitu bagażowego, powinien udowodnić swe prawo do bagażu. Po takim udowodnieniu kolej wydaje mu bagaż za odpowiedniemi pokwitowaniami, które powinny zawierać szczegółowe określenia bagażu oraz nazwisko i adres odbierającego. Nadto w wypadkach takich kolej może wymagać odpowiedniego zabezpieczenia.

Art. 35. Zaginięcie bagażu.

1. Bagaż, niedostarczony na stację przeznaczenia w ciągu 3 dni od chwili przybycia pociągu, na który go nadano, uważa się za zaginiony i właściciel jego ma prawo żądać od kolej odpowiedniego odszkodowania (art. 36).

2. Kolej odpowiada za zaginięcie bagażu tylko pod warunkiem, że wydania bagażu żądano na stacji przeznaczenia w ciągu dni 14 od czasu przybycia pociągu, na który go nadano.

3. Jeżeli następnie zaginiony bagaż się znajdzie, to kolej winna, o ile miejsce pobytu właściciela jest wiadome, zawiadomić go o tem; w ciągu 10 dni po otrzymaniu takiego zawiadomienia właściciel bagażu może żądać, za zwrotem pobranego odszkodowania, aby bagaż wydano mu na stacji, jaką wskaże, bez żadnych kosztów.

Art. 36. Odpowiedzialność kolej za zaginięcie, brak lub uszkodzenie bagażu.

1. Kolej odpowiada za przewożony bagaż według norm, jakie ustanawia Minister Kolei Żelaznych w porozumieniu z Ministrami Skarbu oraz Przemysłu i Handlu.

(Post. Wyk.). I. Jako normę odszkodowania za zaginięcie lub brak bagażu ustala się 18000 marek za każdy kilogram wagi.

(Post. Wyk.). II. W razie uszkodzenia bagażu wypłaca się odszkodowanie za zmniejszenie jego wartości, nie więcej jednak, niż za bagaż zaginiony.

2. We wszystkich przypadkach, kiedy szkoda powstała wskutek udowodnionej zlej woli lub wyraźnego niedbalstwa pracowników kolej, odszkodowanie powinno być uiszczone w całej sumie poniesionych przez poszkodowanego strat.

3. O ile w dziale niniejszym (art. 30—39) nie ma odmiennych postanowień, mają zastosowanie postanowienia działu VI Przepisów Przewozowych, zawartych w części I „Taryfy Ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt”. (Dz. U. R. P. z r. 1921, № 65, poz. 414, wraz z następnymi zmianami i uzupełnieniami).

Art. 37. Przekroczenie terminu dostawy.

1. Kolej ponosi odpowiedzialność za niedostarczenie bagażu na stację przeznaczenia w terminie, wskazanym w art. 34, ust. 2, o ile przekroczenie terminu dostawy nie nastąpiło z winy właściciela bagażu lub też z powodu okoliczności, niezależnych od kolei.

2. Jeżeli właściciel bagażu udowodni, że skutkiem opóźnionej dostawy poniósł rzeczywistą szkodę, kolej obowiązana jest wypłacić mu odszkodowanie, które nie może jednak przekraczać norm następujących:

- a) w razie nieubezpieczenia dostawy bagażu — 270 mk. za każdy kilogram bagażu i za każdy rozpoczęty dzień opóźnienia, najwyżej jednak za 3 dni;
- b) w razie ubezpieczenia jego dostawy (art. 32, ust. 3) — sumy, wskazanej przy ubezpieczeniu.

3. Jeżeli właściciel bagażu nie udowodnił szkody, poniesionej skutkiem opóźnionego dostarczenia bagażu, kolej obowiązana jest wypłacić:

- a) w razie nieubezpieczenia dostawy — 108 mk. za każdy kilogram bagażu i za każdy rozpoczęty dzień opóźnienia, najwyżej jednak za 3 dni;
- b) w razie ubezpieczenia dostawy — 162 mk. za każdy kilogram bagażu i za każdy rozpoczęty dzień opóźnienia, najwyżej jednak za 3 dni i nie więcej niż sumę, wskazaną przy ubezpieczeniu.

Art. 38. Posługacze bagażowi.

1. Kolej powinna utrzymywać na większych stacjach posługaczy bagażowych w liczbie dostatecznej. Obowiązkiem ich jest na żądanie podróżnych przenosić bagaż w obrębie dworca kolejowego.

2. Posługacz bagażowy powinien mieć widoczne oznaki służbowe i posiadać przy sobie instrukcję służbową oraz taryfę opłat za swe usługi, którą na żądanie powinien okazywać podróżnym.

3. Za przedmioty, oddane posługaczowi bagażowemu do przeniesienia w obrębie dworca kolejowego, kolej odpowiada jak za bagaż, przyjęty do przewozu (art. 36).

Art. 39. Przechowanie bagażu.

1. Na stacjach, otwartych do przewozu bagażu, kolej w miarę możliwości powinna urządzać odpowiednie pomieszczenia na przechowanie bagażu podróżnych.

2. Za przechowanie bagażu kolej pobiera opłatę, oznaczoną w taryfie dla przechowalni.

3. Za bagaż, oddany do przechowania, kolej odpowiada według norm taryfy przechowalni.

(Post. Wyk.) I. Na stacjach, na których urządzone będą przechowalnie, winno być wywieszone ogłoszenie, zawierające warunki przechowania oraz wysokość pobieranej za to opłaty.

Na bagaż, złożony do przechowania, wydaje się kwit, ważny nie dłużej, niż cztery tygodnie.

Pieniądze, papiery wartościowe i kosztowności, przedmioty, podlegające łatwo zepsuciu, oraz przed-

mioty niebezpieczne, zwłaszcza nabita broń palna, materiały żrące i cuchnące, jako też materiały łatwo zapalne lub łatwo wybuchające nie będą przyjmowane do przechowania, przedmioty zaś o dużej pojemności — tylko, o ile warunki miejscowe na to pozwolą.

(Post. Wyk.) II. Kolej może odmówić przyjęcia na przechowanie bagażu uszkodzonego, albo wadliwie lub wcale nieopakowanego. Jeżeli jednak kolej przyjmie taki bagaż, ma prawo zaznaczyć to pisemnie w kwicie. Nadawca, przyjmując taki kwit, uznaje opisaną niedostateczność opakowania. Za rzeczy, znajdujące się w przedmiotach niezamkniętych, zwłaszcza w ubraniach, płaszczach, pledach i t. p. kolej nie odpowiada.

(Post. Wyk.) III. Okaziciel kwitu może w godzinach przyjmowania i wydawania bagażu żądać wydania przedmiotów przechowanych. Przy wydawaniu należy zwrócić kwit i uiścić opłatę za przechowanie. Jeżeli podróżny nie może okazać kwitu, stosuje się postanowienie art. 34, ust. 5.

(Post. Wyk.) IV. Po upływie ważności kwitu przedmioty przechowane będą uważane za przesyłki nieodebrane (art. 81, ust. 4 Przep. Przew. Dz. Ust. R. P. z r. 1921, № 65, poz. 414 wraz z następnymi zmianami i uzupełnieniami).

III. Przewóz przesyłek nadzwyczajnych.

Art. 40. Nadawanie.

1. Przedmioty, nadające się do przewozu w wagonach bagażowych, mogą być przyjmowane jako przesyłki nadzwyczajne, stosownie do przepisów, podanych w taryfie.

(Post. Wyk.) I. Jako przesyłki nadzwyczajne przyjmowane być mogą między innymi: przedmioty codziennego lub chwilowego użytku, środki spożywcze, w szczególności ulegające szybkiemu zepsuciu, jak mleko, drożdże i t. p., książki, dzienniki w paczkach i t. p., z wyjątkiem jednak przedmiotów, wymienionych w Post. Wyk. II do ustępu 1 artykułu niniejszego.

Uwaga. Szczegółowe przepisy o przewozie czasopism, książek i t. p. zawarte są w części II taryfy niniejszej.

(Post. Wyk.) II. Następujące przedmioty nie będą przyjmowane jako przesyłki nadzwyczajne:

- a) przedmioty, ważące więcej niż 100 kg. w jednej sztuce lub objętości ponad 1 m³,
- b) przedmioty, wyszczególnione w art. 29, ust. 1 i art. 54, ust. 1 i 2, A i B Przepisów Przewozowych, i to pod odpowiedzialnością, wskazaną w art. 60 tychże Przepisów Przewozowych (Dz. Ust. R. P. z r. 1921, № 65, poz. 414 wraz z następnymi zmianami i uzupełnieniami),
- c) przedmioty, mogące spowodować zanieczyszczenie wagonu bagażowego,
- d) przedmioty, których przewóz może spowodować konieczność odkazania wagonu bagażowego,
- e) przesyłki do stacji i ze stacji nie otwartych do przewozu bagażu.

(Post. Wyk.) III. Kolej może odmówić przewozu przedmiotów, które z powodu swej właściwości

wymagają szczególnego opakowania w celu zabezpieczenia ich całości, są jednak niedostatecznie lub wcale nieopakowane, jako też przedmiotów uszkodzonych. Jeżeli jednak kolej przyjmie takie przedmioty, ma prawo zaznaczyć to pisemnie w kwicie bagażowym (względnie innym dokumencie przewozowym). Nadawca, przyjmując taki kwit, uznaje opisaną niedostateczność opakowania.

2. Każda przesyłka powinna być zaopatrzona w dokładny adres odbiorcy, trwale umocowany, ze wskazaniem stacji przeznaczenia.

3. Przesyłki należy nadawać w kasach bagażowych w czasie, przewidzianym na nadawanie bagażu i wskazanym w ogłoszeniach wywieszonych na stacjach.

4. Przyjmując przesyłkę, kolej jest obowiązana ustalić bezpłatnie jej wagę. Nadawcy lub jego zastępcy dozwala się być obecnym przy ustaleniu wagi.

5. Na przesyłki nadzwyczajne, przyjęte do przewozu, kolej wystawia kwit bagażowy lub inny dokument przewozowy, zawierający nazwisko i dokładny adres odbiorcy oraz nazwę towaru.

(Post. Wyk.) I. Na przesyłki nadzwyczajne, przyjęte do przewozu, kolej wydaje nadawcy kwit bagażowy (art. 32, ust. 6). Na żądanie nadawcy kwit bagażowy może być załączony do przesyłki; w tym wypadku nadawca winien uiścić opłatę pocztową, stacja zaś nadawcza powinna nalepić na kwicie odpowiedni znaczek pocztowy i ten ostatni przestępować datownikami oraz wydać nadawcy odpowiednie pokwitowanie.

U w a g a. Przewóz mleka może się odbywać również za osobnymi biletami.

(Post. Wyk.) II. Opłatę za przewóz przesyłek nadzwyczajnych określa część II-ga taryfy niniejszej.

6. Przesyłki nadzwyczajne mogą być przyjmowane tylko do stacji, otwartych do ruchu bagażowego.

7. Opłata za przewóz musi być uiszczona przy nadaniu. Zaliczeń nie przyjmuje się.

Art. 41. Przewóz.

1. Przesyłki nadzwyczajne przewozi się w sposób, ustalony dla bagażu. Jeżeli w niektórych pociągach przewóz przesyłek będzie ograniczony lub zupełnie wyłączony, należy to podać do wiadomości ogólnej.

2. Jeżeli nadawca przy nadawaniu nie oznaczy pociągu, którym przesyłka powinna być wysłana, należy ją wysłać najbliższym pociągiem odpowiednim.

3. Żądanie wysłania przesyłki pociągiem oznaczonym musi być zgłoszone i przesyłka taka powinna być dostarczona przynajmniej na pół godziny przed odejściem danego pociągu.

Art. 42. Wydawanie.

1. Odbiorca ma prawo żądać na stacji przeznaczenia wydania mu przesyłki zaraz po przyjeździe pociągu, na który ją nadano, z uwzględnieniem jednak czasu, potrzebnego na załatwienie czynności przygotowawczych do odbioru.

(Post. Wyk.). Przesyłki nadzwyczajne wydaje się adresatom po udowodnieniu tożsamości osoby i za pokwitowaniem na cedule bagażowej.

2. Jeżeli po przybyciu pociągu nikt się po przesyłkę nie zgłosi, kolej zawiadamia odbiorcę o przybyciu przesyłki. Zawiadomienie powinno nastąpić w terminach, przewidzianych dla przesyłek pośpiesznych w art. 78 i 79 Przepisów Przewozowych (Dz. U. R. P. z r. 1921, № 65, poz. 414 wraz z następnymi zmianami i uzupełnieniami).

(Post. Wyk.). Jeżeli przesyłka nadzwyczajna nie została odebrana przed upływem 24 godzin po wystaniu zawiadomienia, kolej pobiera za dalszy przeciąg czasu składowe, przewidziane w części II-ej taryfy niniejszej, i to oddzielnie od każdej sztuki.

Art. 43. Odpowiedzialność kolei za zaginięcie, brak lub uszkodzenie przesyłek nadzwyczajnych.

1. Kolej odpowiada za przesyłki nadzwyczajne na zasadzie przepisów, określających odpowiedzialność jej za towary (Dz. U. R. P. z r. 1921, № 65, poz. 414, wraz z następnymi zmianami i uzupełnieniami).

2. Za opóźnienie w dostawie przesyłek nadzwyczajnych kolej odpowiada podług tych samych norm, co i przy opóźnieniu dostawy bagażu (art. 37).

CZĘŚĆ II.

POSTANOWIENIA TARYFOWE.

ROZDZIAŁ I.

Przewóz osób.

A. Zasady obliczania.

1. Opłaty za przejazd oblicza się według stref po 10 km., przyczem każde zaczęte 10 km. liczy się za pełną strefę.

2. Opłaty za przejazd klasą IV i III pociągiem osobowym i mieszanym, o ile wynoszą liczbę niepodzielną przez 200, zaokrągla się w ten sposób, że każde zaczęte 200 marek liczy się za 200 marek.

3. Ceny biletów na pociągi osobowe i mieszane oblicza się według następujących opłat jednostkowych:

- a) w klasie IV (na kolejach obszaru województw: poznańskiego i pomorskiego) za kilometry od 1 do 200 po 72 mk.; za kilometry od 201 do 300 po 57,60 mk., doliczanych do ceny biletu 14400 mk., przypadającej za pierwsze 200 km.; za każdy dalszy kilometr po 43,20 mk., doliczanych do ceny biletu 20200 mk., przypadającej za pierwsze 300 km.;
- b) w klasie III za kilometry od 1 do 200 po 90 mk.; za kilometry od 201 do 300 po 72 mk., doliczane do ceny biletu 18000 mk. za pierwsze 200 km.; za każdy dalszy kilometr po 54 mk., doliczane do ceny biletu 25200 mk., przypadającej za pierwsze 300 km.;

c) w klasie II ceny biletów są 2 razy, a w klasie I—3 razy wyższe, niż w klasie III.

4. Ceny biletów dodatkowych na pociągi pośpieszne wynoszą połowę cen biletów w pociągach osobowych i mieszanych, z uwzględnieniem jednak postanowienia pod liczbą 7 działu niniejszego.

5. Ceny biletów na pociągi pośpieszne otrzymuje się przez dodanie do cen biletów na pociągi osobowe i mieszane cen biletów dodatkowych na pociągi pośpieszne (p. 4.).

6. Ceny biletów na pociągi luksusowe (ekspresowe) otrzymuje się przez dodanie do cen biletów na pociągi pośpieszne połowy cen tychże biletów.

7. Najniższa cena biletów w pociągach pośpiesznych i luksusowych (ekspresowych) równa się należności za 100 kilometrów.

8. Ceny biletów dodatkowych na miejsca numerowane do siedzenia w wagonach osobowych (miejscówki), bez względu na rodzaj pociągu i odległość przejazdu, wynoszą: w kl. III—4000 mk., w kl. II—8000 mk. i w kl. I—12000 mk.

B. Dopłaty za przejście do klasy wyższej lub do pociągu droższego.

1. Jeżeli podróżny zgłosi uprzednio zamiar przejścia do pociągu kategorii wyższej lub klasy wyższej, niż ta, do której uprawnia go bilet, to winien uiścić następującą opłatę dodatkową:

Z biletem	P R Z Y P R Z E J Ś C I U					
	do pociągu pośpiesznego			do pociągu osobowego		
	K L		A	S Y		
	I.	II.	III.	I.	II.	
	c e n a b i l e t u w z g l ę d n i e r ó ż n i c a					
Kl. II na pociąg pośpieszny	1 biletu kl. III na pociąg pośpieszny	—	—	bez dopłaty	—	
Kl. III na pociąg pośpieszny	1 biletu kl. II na pociąg pośpieszny	1 biletu kl. III na pociąg pośpieszny	—	a) do 50 km. bez dopłaty; b) od 51 do 90 km. różnicę między biletem kl. I na pociąg osobowy, a ceną biletu kl. III na pociąg pośpieszny; c) ponad 90 km. 1 biletu kl. III na pociąg pośpieszny.	a) do 70 km. bez dopłaty; b) od 71 do 90 km. różnicę między biletem kl. II na pociąg osobowy, a ceną biletu kl. III na pociąg pośpieszny; c) ponad 90 km. 1/2 biletu kl. III na pociąg osobowy.	
Kl. I na pociąg osobowy	1 biletu dodatkowego kl. I na pociąg pośpieszny	a) do 90 km. różnicę między ceną biletu kl. II na pociąg pośpieszny, a ceną biletu kl. I na pociąg osobowy; b) ponad 90 km. bez dopłaty	a) do 40 km. różnicę między ceną biletu kl. III na pociąg pośpieszny, a ceną biletu kl. I na pociąg osobowy; b) ponad 40 km. bez dopłaty;	—	—	
Kl. II na pociąg osobowy	1 biletu dodatkowego kl. II na pociąg pośpieszny+1 biletu kl. III na pociąg pośpieszny	1 biletu dodatkowego kl. II na pociąg pośpieszny	a) do 70 km. różnicę między ceną biletu kl. III na pociąg pośpieszny, a ceną biletu kl. II na pociąg osobowy; b) ponad 70 km. bez dopłaty;	1 biletu kl. III na pociąg osobowy	—	
Kl. III na pociąg osobowy	1 biletu dodatkowego kl. III na pociąg pośpieszny+1 biletu kl. II na pociąg pośpieszny	1 biletu dodatkowego kl. III na pociąg pośpieszny+1 biletu kl. III na pociąg pośpieszny	1 biletu dodatkowego kl. III na pociąg pośpieszny	1 biletu kl. II na pociąg osobowy	1 biletu kl. III na pociąg osobowy	

2. W razie częściowego użycia pociągu pośpiesznego, pobiera się dopłatę w wysokości różnicy między opłatą, ustaloną dla pociągów pośpiesznych w odnośnej klasie za daną odległość, a ceną biletu, ważnego na pociąg osobowy lub mieszany za tą samą odległość.

3. Przy dopłacaniu w pociągu pobiera się za wydanie kwitu dodatkowo po 2000 marek, nie więcej jednak, niż podwójną opłatę za przejazd, przypadającą według taryfy. (Patrz Post. Wyk. do art. 16 Przep. Przew., ustęp 3).

4. Bilety dodatkowe ważne są tylko łącznie z biletem zasadniczym, a zatem nie dalej, niż do stacji przeznaczenia, wymienionej na nim.

5. Dopłaty, przewidzianej w p. 1, nie pobiera się, jeżeli nie zachodzi różnica w opłatach za przejazd.

6. Dzieci, przewożone za pół ceny, jeżeli korzystają z klasy wyższej lub z pociągu droższego, płacą połowę dopłaty.

7. Bilety okresowe, przy korzystaniu z klasy wyższej lub z pociągu droższego, bierze się w rachubę odpowiednio do klasy i rodzaju pociągu, na jaki są wystawione.

8. Jeżeli podróżny korzysta z ulgi taryfowej, przewidzianej w rozdziale I, D, to może przejść do klasy wyższej lub do pociągu kategorii wyższej za dopłatą różnicy między odnośną opłatą wyższą, a rzeczywiście uiszczoną kwotą, z wyjątkiem przejazdu ulgowego inwalidów wojennych pociągami pośpieszonymi (Patrz Dział D VII, p. 1).

9. Jeżeli podróżny jedzie do stacji dalszej, niż wskazana w posiadanym przezeń bilecie, to winien uiścić opłatę taryfową za przejazd od pierwotnej stacji przeznaczenia do nowej stacji docelowej. Co do pobierania opłaty dodatkowej 2000 marek patrz Post. Wyk. III do ust. 3, art. 16 Przepisów Przewozowych.

C. Bilety okresowe.

1. Bilety okresowe: roczne, sezonowe i miesięczne są imienne, nie mogą być odstępowane i uprawniają do nieograniczonej ilości przejazdów między dwiema wymienionymi w bilecie, nie dalej, niż 100 klm. od siebie odległymi stacjami, drogą najkrótszą.

2. Jeżeli bilet okresowy ma służyć do przejazdów między takimi stacjami także innymi drogami, należy tego wyraźnie żądać i uiścić opłatę za drogę najdłuższą; na bilecie zamieszcza się odpowiednią wzmiankę.

3. Bilety okresowe uprawniają do przejazdu we wszelkich pociągach osobowych i mieszanych, objętych rozkładem jazdy, a w pociągach pośpiesznych za każdorazową odnośną dopłatą taryfową, jako to: za szybkość, miejsce numerowane, miejsce sypialne i t. p., o ile ze względów na ruch nie będą zaprowadzone pewne ograniczenia co do niektórych pociągów.

4. Przejazd za biletami okresowymi w wagonie klasy wyższej, niż wskazana na bilecie, jest dozwolony za dopłatą każdorazowo odpowiedniej różnicy cen biletów według taryfy dla przejazdów jednorazowych.

5. Właściciel biletu okresowego winien jest stosować się do wszystkich zarządzeń kontrolnych, jakie kolej uzna za niezbędne. W celu stwierdzenia tożsamości osoby kolej może od okaziciela biletu zażądać powtórzenia podpisu.

6. Jeśli z biletu okresowego korzystać będzie inna, nie wymieniona na nim osoba, bilet ten kolej odbiera, nie zwracając wpłaconej zań należności.

Nieprawnego posiadacza uważa się za podróżnego, jadącego bez biletu; płaci on wszelkie, przewidziane w takich wypadkach należności, i ponosi wszystkie, wypływające z tego powodu, skutki.

7. Bilety okresowe wydaje się: roczne z ważnością na rok od 1 stycznia, 1 kwietnia, 1 lipca i 1 października; sezonowe z ważnością na cztery miesiące od 1 maja do 31 sierpnia włącznie, i miesięczne z ważnością na miesiąc od 1-go względnie 15-go danego miesiąca.

8. Bilet okresowy zamawia się na formularzu w urzędzie kolejowym, wyznaczonym do przyjmowania takich zgłoszeń, z dołączeniem należności za bilet i wyraźnej, odbitej na papierze, zdawnym do naklejania, fotografii osoby, na którą bilet ma opiewać. Osoba ta obowiązana jest przed użyciem biletu podpisać go w odpowiednim miejscu.

9. Biletów okresowych nie wymienia się na także bilety klasy wyższej za dopłatą. W drodze zwrotu jednak części należności za czas niewykorzystany można wymienić bilet *roczny*.

Bilet nowy klasy wyższej wydaje się wówczas na zasadach ogólnych, według przepisów niniejszych.

10. Za bilet *miesięczny* lub *sezonowy* nie zwraca się należności pod żadnym warunkiem.

W wypadkach wyjątkowych, zasługujących na uwzględnienie, Dyrekcja Kolejowa, do której należy stacja kupna biletu, może zwrócić część wpłaconej należności za bilet *roczny*, jeżeli właściciel udowodni niemożność wykorzystania go do końca ważności. Z pobranej opłaty potrąca się wówczas cenę biletu miesięcznego odnośnej odległości, pomnożoną przez ilość miesięcy, podczas których bilet był używany. Miesiąc, w którym przestano korzystać z biletu, liczy się za całkowity.

11. Właściciel biletu okresowego nie może żądać od kolei odszkodowania, albo zwrotu opłaty w razie braku lub zniesienia pewnej klasy wagonów, zawieszenia niektórych pociągów, przewidzianych rozkładem jazdy, częściowego ograniczenia ruchu osobowego i t. p.

12. Wtórników biletów nie wydaje się. W razie zagubienia lub skradzenia biletu *rocznego*, przysługuje odnośnej Dyrekcji Kolejowej prawo, po należytem sprawdzeniu okoliczności, zwrócić poszkodowanemu pewną część wpłaconej kwoty w myśl p. 10-go przepisów niniejszych.

13. Podwyżka taryfy nie dotyczy wydanych już na podstawie poprzedniej taryfy biletów miesięcznych.

14. Jeżeli przed upływem ważności biletu sezonowego lub rocznego nastąpi podwyższenie taryfy, właściciel biletu obowiązany jest uiścić dopłatę, o ile ma zamiar dalszego zeń korzystania. W razie zaniechania dalszego użycia biletu rocznego właściciel tegoż ma prawo do zwrotu części należności pod warunkami, wymienionymi w punkcie 10.

Przy ujawnieniu w pociągu podróznego z biletem sezonowym lub rocznym, za który nie uiszczono dopłaty, z powodu podwyższenia taryfy, bilet uznaje się za nieważny, a od okaziciela ściągają się opłatę poczwórną, w myśl art. 16 Przepisów Przewozowych, za dany przejazd, oraz dopłatę, wypływającą z podwyższenia taryfy.

W razie niemożności przeprowadzenia tej dopłaty bilet odbiera się i przesyła się do odnośnej Dyrekcji Kolejowej, która może wydać go z powrotem byłemu właścicielowi po uiszczeniu dopłaty od dnia podwyżki taryfy.

15. Cena biletu miesięcznego wynosi 20-krotną cenę odnośnego biletu pełnego na przejazd jednorazowy pociągami osobowymi, sezonowego—3-krotną, a rocznego—9-krotną cenę biletu miesięcznego odnośnej relacji.

D. Ulgi taryfowe ze względów społecznych i humanitarnych.

I. Przejazdy do szkół.

1. Wychowawcy — bez różnicy płci i wieku — wszelkich zakładów naukowych państwowych oraz prywatnych, którym przyznane są prawa zakładów naukowych państwowych, korzystają w wagonach klasy III pociągów osobowych i mieszanych z ulg następujących:

- a) przy przejazdach na wakacje świąteczne (Boże Narodzenie, Wielkanoc i Zielone Świątki według nowego i starego stylu, oraz święta według wyznania mojżeszowego, na które władze szkolne zwalniają uczniów tego wyznania od zajęć szkolnych) oraz na wakacje letnie i z powrotem płać połowę ceny normalnej i
- b) przy przejazdach na odległość nie dalszą niż 100 km. między stacją, w pobliżu której znajduje się dany zakład naukowy, a tą, w pobliżu której uczeń zamieszkuje, płać za miesięczne bilety uczniowskie $\frac{1}{4}$ ceny normalnych biletów miesięcznych.

2. Ulga pod lit. a) przysługuje nie tylko bezpośrednio po rozpoczęciu względnie zakończeniu wakacji letnich lub świątecznych, lecz także w ciągu tych wakacji, jednak tylko na przejazd jednorazowy z miejsca, w którym znajduje się dany zakład naukowy, i z powrotem.

3. Do uzyskania ulgi pod lit. a) wymagane jest na przejazd, tam i z powrotem, zaświadczenie według wzoru ustalonego (punkt 10) bezpośredniej władzy szkolnej, uwidaczniające przede wszystkim, że dany zakład naukowy jest państwowy albo prywatny, lecz z prawem zakładów naukowych państwowych.

Zaświadczenie to winno zawierać podpis ręczny (nie facsimile) i pieczęć władzy szkolnej, imię i nazwisko ucznia, stację wyjazdu oraz przeznaczenia, cel podróży, wreszcie czas ważności zaświadczenia, który nie może przenosić 3-ch miesięcy. Zaświadczenie stempluje kasa kolejowa i zwraca nabywcy biletu jako dowód, usprawiedliwiający ulgę. Po uko-

czeniu podróży zaświadczenie odbiera się łącznie i jednocześnie z biletem na przejazd.

Do uzyskania ulgi pod lit. b) wymagane jest zaświadczenie jak pod lit. a); może być ono wystawione na półrocze szkolne; numery biletów miesięcznych należy notować każdorazowo na zaświadczeniu. Zaświadczenie półroczne może być przedłużane na dalsze półrocza tegoż, a nawet następnego roku szkolnego.

4. Zaświadczenie szkolne winno się okazywać przy kontroli biletu równocześnie z biletem.

5. Zaświadczenia, wypełnione nienależycie, z przekreśleniami, poprawkami, dopiskami i t. p. będą uznane za nieważne i odbierane właścicielowi.

6. Wszelkie nadużycia z zaświadczeniami pociągają będą za sobą utratę ulgi na dany przejazd lub miesiąc. Prócz tego władze kolejowe mają prawo do dalszych kroków, w myśl ogólnych Przepisów Przewozowych.

7. Pozatem stosuje się przepisy ogólne o przewozach osób i szczegółowe o biletach okresowych dla zwykłych podróжных.

8. Przytoczone powyżej ulgi mogą być również przyznane na podstawie zaświadczeń przełożonych władz szkolnych nauczycielom i nauczycielkom szkół powszechnych przy przejazdach w celu uczęszczania na wakacyjne kursy uzupełniające.

9. Ceny uczniowskich biletów miesięcznych klasy III wynoszą $\frac{1}{4}$ cen odnośnych biletów miesięcznych dla zwykłych podróжных, przyczem iloraz zaokrąglą się w ten sposób, że zaczęte 100 mk. liczy się za 100 mk.

10. Wzór zaświadczenia (p. 3). *).

II. Wycieczki i przejazdy na kolonie letnie.

1. Wychowawcy — bez różnicy płci i wieku — wszelkich zakładów naukowych państwowych lub prywatnych, którym przyznane są prawa zakładów naukowych państwowych, jak również towarzyszący im personel nauczycielski, przewozi się przy wspólnych, pod nadzorem nauczycielskim urządzanych wycieczkach co najmniej 10-ciu osób, bez względu na odległość, w wagonach klasy III-ej pociągów osobowych, lub mieszanych, objętych rozkładem jazdy, za połowę normalnej opłaty taryfowej.

2. Dla każdego 2-ch uczniów w wieku poniżej lat 10 wydaje się jeden bilet za połowę normalnej opłaty taryfowej.

3. Przy wycieczkach wychowawców szkół powszechnych, lub średnich, na każdym 10-ciu płaćcych uczniów jednego niezamożnego ucznia przewozić się bezpłatnie.

4. Na każdym 10-ciu wychowawców można przewozić za opłatą ulgową co najwyżej jedną osobę z personelu nauczycielskiego w charakterze nadzorczym.

5. Właściwa władza szkolna winna przynajmniej na 24 godziny przed wyjazdem zwrócić się na piśmie z zawiadomieniem do stacji wyjazdu o zamierzonej wycieczce. Zawiadomienie to, uwidaczniające przede wszystkim, że dany zakład naukowy jest

*) Patrz str. 326.

(Nazwa zakładu naukowego).

ZAŚWIADCZENIE SZKOLNE № _____

do uzyskania 50% zniżki kolejowej w klasie III pociągu osobowego.

(Imię i nazwisko)

uczeń kl.

słuchacz sem.

państwowe

(Nazwa zakładu naukowego)

prywatn..... z prawami państwowych zakładów naukowych

w (Nazwa miejscowości)

ma prawo do nabycia za połowę ceny normalnej biletów klasy III na przejazd z powodu wakacji świąteczn. kolejami państwo-
letnich

wemi w pociągu osobowym z (Nazwa stacji wyjazdu pierwotnego) do (Nazwa stacji przeznaczenia)

i z powrotem z (Nazwa stacji wyjazdu powrotnego) do (Nazwa stacji powrotnej)

Zaświadczenie ważne do dnia (Nazwa miejscowości wydania)

dnia

(Podpis posiadacza zaświadczenia)

Pieczęć
zakładu
naukowego

(Podpis kierownika zakładu naukowego)

Wydano bilet №

na wyjazd do stacji

(Stempel kasy).

Wydano bilet №

na powrót do stacji

(Stempel kasy).

U w a g a. Po ukończeniu podróży powrotnej zaświadczenie należy oddać jednocześnie z biletem na przejazd.

państwowy albo prywatny, lecz z prawem zakładów naukowych państwowych, winno zawierać cel podróży, dzień wyjazdu, stację przeznaczenia, ilość uczestników wycieczki i pociąg, z którego mają zamiar korzystać.

Zawiadomienie takie może być uwzględnione nawet na godzinę przed odejściem wyznaczonego do wyjazdu pociągu, o ile przytem nie zajdzie potrzeba dostawienia oddzielnych wagonów, lub zwiększenia siły pociągowej.

6. Zawiadomienie, o którym mowa, stempluje kasa biletowa i zwraca przewodnikowi wycieczki, który okazywać je powinien przy kontroli biletów, po ukończeniu zaś podróży oddać łącznie z biletami.

7. Ulga powyższa może być również przyznana:

- nauczycielom i nauczycielkom szkół powszechnych na podstawie zaświadczeń przedłożonych władz szkolnych przy zbiorowych wycieczkach wakacyjnych;
- wychowankom ochronek, burs i t. p. instytucji o charakterze zakładów wychowawczych

wraz z personelem nadzorczym przy wycieczkach zbiorowych;

- związkom harcerskim przy zbiorowych wycieczkach wychowawczych lub w celach sportowych;

- dzieciom, wysyłanym na kolonie letnie, wraz z personelem nadzorczym oraz bagażem (art. 30 Przepisów Przewozowych) w ilości, nie przewyższającej 10 kg. na osobę; ponadto odnośna Dyrekcja kolejowa może zezwolić na przewóz, jako bagażu, reszty rzeczy, przedmiotów i artykułów spożywczych, niezbędnych dla kolonji w ilości, jaką każdorazowo ustali na podstawie złożonego jej podania.

W przytoczonych wyżej wypadkach musi być uprzednio wyjednanie od Dyrekcji Kolejowej, w obrębie której leży stacja wyjazdu, zezwolenie na zastosowanie ulgi na podstawie podania z dołączeniem ustawy związku, stowarzyszenia, instytucji i t. p., urządzających wycieczkę. Po uzyskaniu zezwolenia winno nastąpić co do danej wycieczki zawiadomienie według punktu 5.

8. Dyrekcjom kolejowym przysługuje prawo dozwolić na przejazd ulgowy w klasie II-ej.

Ze względów na warunki ruchu może jednak Dyrekcja wogóle odmówić ulgi dla podobnych wy-cieczek zbiorowych.

III. Dla robotników.

Uwaga wstępna.

1. Przez „robotnik” rozumie się w taryfie ni-niejszej wszelki pracownik bez względu na wiek i płeć, nie otrzymujący za swą pracę płacy miesięcz-nej, lub rocznej, a mianowicie:

- a) robotnicy fabryczni,
- b) czeladnicy i terminatorzy,
- c) robotnicy rolni i leśni,
- d) górnicy,
- e) wyrobownicy dzienni.

1. Osoby, pracujące na stanowiskach wyższych, jako to: wermajstrzy, mechanicy, faktorzy, księgowi, kasjerzy, ekspedytorzy, rysownicy, nadzorcy budo-wlani i t. p. nie są uważane za robotników.

A. Przejazdy między miejscem zamieszkania i pracy.

a) Za biletami tygodniowymi.

1. Robotników, zmuszonych do codziennych przejazdów między stacją, w pobliżu której za-mieszkują, a stacją, w pobliżu której znajduje się miejsce ich pracy, przewozi się w wagonach klasy III pociągów osobowych i mieszanych lub w innych wa-gonach, według uznania kolei, za opłatą zniżoną na warunkach, poniżej przytoczonych.

2. Zniżek tych udzielać się będzie tylko w re-lacjach, w których, według uznania kolei, istnieje stałe, lub przez dłuższy czas trwające zapotrzebowa-nie i na podstawie osobnych zaświadczeń.

3. Zaświadczenia te (legitymacje robotnicze) winien wydawać pracodawca i mają one zawierać podpis pracodawcy oraz robotnika, tudzież poświad-czenie właściwego urzędu gminnego lub miejskiego.

4. Zaświadczenia ważne są na 3 miesiące od dnia wystawienia; pracodawca zaś winien co tydzień stwierdzać na zaświadczeniu, że właściciel tegoż pra-cuje u niego i ma prawo do ulgi.

5. Za nieprawidłowe wydanie zaświadczenia lub fałszywe potwierdzenie tegoż odpowiada praco-dawca, na którym władze kolejowe mają prawo do-chodzić odszkodowania prawem przewidzianego.

6. Zaświadczenie powinno się okazywać rów-nocześnie z biletem na przejazd, przyczem zaświad-czenia wypełnione nienależycie, z przekreśleniami, poprawkami, dopiskami i t. p. uznane będą za nie-ważne i odbierane okazicielowi.

7. Wszelkie nadużycie z zaświadczeniem po-ciągać będzie za sobą utratę ulgi przynajmniej przez czas, na który je wydano. Prócz tego władze kole-jowe mają prawo do dalszych kroków, w myśl ogólnych przepisów przewozowych.

8. Za okazaniem powyższych zaświadczeń ro-botnikom wydawane będą bilety tygodniowe na prze-jazdy tam i z powrotem na odległość najwyżej 50 klm.

Bilety takie ważne są w ciągu tygodnia, od po-niedziałku do niedzieli włącznie, i dają prawo do co-dziennego jednorazowego przejazdu tam i z powro-tem na przestrzeni, na jaką są wydane.

9. Za zagubione lub skradzione tygodniowe bilety robotnicze żadne odszkodowania wypłacane nie będą. Wtórników biletów się nie wydaje.

Wpłaconej za bilet tygodniowy należności nie zwraca się.

10. Jeżeli bilet robotniczy lub zaświadczenie nie jest prawidłowo wystawione, odbiera się je od właściciela i uważa się go za podróżnego bez bile-tu (art. 16 Przepisów Przewozowych).

11. Bilety robotnicze w razie przerwy podróży tracą ważność.

12. Cena tygodniowego biletu robotniczego wynosi $\frac{1}{5}$ ceny odnośnego biletu miesięcznego kl. III dla zwykłych podróży, przyczem iloraz zaokrągla się w ten sposób, że zaczęte 100 mk. liczy się za 100 mk.

b) Za biletami powrotnymi

1. Robotników, wyjeżdżających nie codziennie, lecz w pewne tylko dni ze stacji, w pobliżu której znajduje się miejsce ich pracy, do stacji, w pobliżu której (oni lub ich rodzina) stale zamieszkują, prze-wozi się na odległość najwyżej 100 km. w wagonach klasy III-ej pociągów osobowych i mieszanych lub w innych wagonach, według uznania kolei, za ulgo-wemi biletami powrotnymi na podstawie osobnych zaświadczeń.

2. Zaświadczenia te ustalonego wzoru z foto-grafią powinien wydawać pracodawca; mają one za-wierać podpis atramentowy pracodawcy oraz robot-nika i poświadczenie właściwego urzędu gminnego lub miejskiego.

3. Zaświadczenia te ważne są na 3 miesiące od dnia wystawienia, pracodawca zaś winien dwa razy w miesiącu (1 i 15) stwierdzać na zaświadcze-niu, że właściciel tegoż pracuje u niego i ma prawo do otrzymania biletu powrotnego.

4. Bilety powrotne wydaje się tylko w soboty oraz w dni przedświąteczne, w inne zaś dni tylko według uznania kolei, o ile zaświadczenie zawierać będzie potwierdzenie pracodawcy, że rozdział pra-cy nie uwzględnia niedziel, dni świątecznych, pór dnia i t. p.

5. Wyjazd pierwotny winien nastąpić w dniu, wskazanym na bilecie stemplem kasowym, powrót zaś nie później, niż w dwa dni po tym terminie, względnie w 3 dni, o ile bilet wydano w dniu, po-przedzającym dwa po sobie następujące święta.

6. Cena biletu powrotnego wynosi cenę nor-malną odnośnego biletu klasy III za przejazd w je-dną stronę.

7. Poza tem obowiązują przepisy, zawarte w punkcie a).

B. Przejazdy grup robotników.

1. Osoby, które udowodnią książeczkami ro-botniczymi, pasportami, lub innemi, wystawionemi na ich imię, oddzielnemi dokumentami, iż są robot-nikami, przewozi się grupami, conajmniej z 30 osób,

klasą III-cią pociągów osobowych i mieszanych za połowę normalnej opłaty taryfowej. W razie zgłoszenia się grupy robotników w ilości mniejszej niż 30 osób pobiera się opłatę za 30 osób.

2. Do otrzymania ulgi powyższej niezbędne jest przedstawienie na każdą grupę z 30 robotników zaświadczenia zarządu fabryki, kopalni, zakładu przemysłowego, urzędu komunalnego i t. p. Zaświadczenie to winno zawierać nazwisko przewodnika grupy oraz nazwę stacji wyjazdu i przeznaczenia; ważne jest ono w ciągu miesiąca od daty wystawienia.

3. Zaświadczenie kasa biletowa stempluje, zapisuje na niem numery wydanych biletów i zwraca przewodnikowi grupy, który winien je okazywać przy kontroli biletów, wskazując jednocześnie odnośnych robotników. Po ukończeniu podróży zaświadczenie to odbiera się łącznie z biletem na przejazd.

4. Dyrekcjom kolejowym pozostawia się prawo, zależnie od warunków ruchu, ograniczyć przewóz wspomnianych grup robotników tylko do niektórych pociągów, co winno być ogłoszone w rozkładach jazdy.

5. Wszelkie nadużycia w korzystaniu z niniejszej taryfy ulgowej pociągać będą za sobą, prócz cofnięcia ulgi, dalsze dochodzenie władz kolejowych, w myśl ogólnych Przepisów Przewozowych.

C. Przejazdy w celu poszukiwania lub objęcia pracy.

1. Robotników, udających się w celu poszukiwania lub objęcia pracy do stacji, odległych więcej niż 50 km., przewozi się klasą III-cią pociągów osobowych i mieszanych za połowę normalnej opłaty taryfowej.

2. W celu otrzymania ulgi powyższej robotnik powinien przedstawić zaświadczenie państwowego urzędu lub uznanego przez kolej zakładu pośrednictwa pracy. Zaświadczenie to ma zawierać imię i nazwisko robotnika, nazwę stacji wyjazdu i przeznaczenia oraz cel podróży, ważne zaś jest na miesiąc od daty wystawienia.

3. Zaświadczenie stempluje kasa biletowa, zapisuje na niem numer wydanego biletu i zwraca robotnikowi, który winien je okazywać przy kontroli biletów, a po ukończeniu podróży oddać razem z biletem.

4. Wszelkie nadużycia w korzystaniu z niniejszej taryfy ulgowej pociągać będą za sobą, prócz cofnięcia ulgi, wystąpienie władz kolejowych, w myśl ogólnych Przepisów Przewozowych.

IV. Dla straży ogniowych, udających się do miejsca wypadku.

1. Przewóz strażaków do miejsca pożaru, lub innego wypadku, w celu niesienia pomocy, skutecznia się bez opłaty.

2. Przewóz powrotny skutecznia się za połowę opłaty taryfy normalnej.

3. Opłata za przejazd powrotny winna być uiszczona przed rozpoczęciem podróży powrotnej, w przeciwnym bowiem razie straż do przewozu przyjętą nie będzie.

4. Jeżeli przejazd straży ogniowej wywołany jest potrzebą kolei państwowych, wówczas i przejazd powrotny wolny jest od opłat.

5. Przewóz narzędzi straży ogniowej skutecznia się na tych samych zasadach, co i personelu strażackiego.

V. Dla osób niezamożnych, pokąsanych przez zwierzęta, podejrzane o wściekliznę.

1. Pokąsane przez zwierzęta, podejrzane o wściekliznę, osoby niezamożne, które złożą urzędowe świadectwo ubóstwa, stwierdzające również potrzebę podróży do odpowiedniego zakładu szczepienia ochronnego, przewozi się tam i z powrotem w klasie 3-ej za opłatą połowy taryfy normalnej.

2. Z ulgi tej mają prawo korzystać również osoby, wyznaczone do dozoru pokąsanych, nawet gdy jadą po chorego, lub wracają same po odstawieniu tegoż, o ile w świadectwie urzędowym wymienione będą z nazwiska, jako dozórujące odnośnych chorych, i o ile podróż podejmą w ciągu dni 8 przed odebraniem lub po odstawieniu chorych.

VI. Dla niezamożnych chorych umysłowo i ich dozorców.

1. Chorych umysłowo, udających się do zakładów leczniczych, którzy złożą urzędowe świadectwo ubóstwa i choroby, przewozi się w wagonach klasy 3-ej pociągów osobowych za połowę taryfy normalnej nawet wówczas, gdy korzystają z oddzielnego przedziału.

2. Z ulgi tej mają prawo korzystać również osoby, wyznaczone do dozoru chorych, nawet gdy jadą po chorego lub wracają same po odstawieniu pacjenta, o ile w świadectwie urzędowym wymienione będą z nazwiska, jako dozórujące odnośnych chorych, i o ile podróż podejmą w ciągu dni 8 przed odebraniem lub po odstawieniu chorych.

VII. Dla inwalidów wojennych.

A. Dla wszelkich inwalidów.

1. Osoby, które na wojnie odniosły rany lub zostały dotknięte kalectwem i znajdują się w opiece urzędów dla inwalidów lub urzędowo uznanych stowarzyszeń inwalidów wojennych, przewozi się klasą II lub III pociągów osobowych lub mieszanych za połowę normalnej opłaty taryfowej przy przejazdach:

A) od miejsca pobytu inwalidy:

a) w celu poddania się zabiegom u lekarzy-specjalistów, umieszczenia w zakładzie leczniczym lub kształcącym, do uzdrowisk lub na kursy kształcące dla inwalidów wojennych, do biur porad, założonych przez instytucje urzędowe opieki nad inwalidami, lub przez związki zawodowe, oraz do pracodawcy celem zgłoszenia się do pracy;

b) do objęcia pracy;

B) od miejsca zamieszkania lekarza-specjalisty do zakładu leczniczego lub kształcącego, do uzdrowisk lub wreszcie na kursy kształcące dla inwalidów wojennych;

C) od biura porad do dalszej jazdy:

- a) do pracodawcy celem zgłoszenia się do pracy;
- b) do objęcia pracy;

D) po pobycie w zakładach leczniczych lub kształcących albo uzdrowiskach w razie powrotnego zbadania do miejsca zamieszkania najbliższego lekarza-specjalisty;

E) w razie powrotu w wypadkach, wskazanych pod punktami A a, B, C a i D, — do miejsca zamieszkania lub pobytu inwalidy.

W razie przejazdu pociągami pociągami pośpiesznymi powinien inwalida uiścić, oprócz ceny biletu ulgowego na pociąg osobowy lub mieszany, normalną cenę biletu dodatkowego na pociąg pośpieszny.

2. Potrzebny, w danym, razie dla inwalidy przewodnik (dozorca) korzysta również z ulgi powyższej w drodze tam i z powrotem.

3. Do uzyskania wspomnianej ulgi dla siebie oraz dla przewodnika (dozorca) winien jest inwalida okazać w kasie biletowej zaświadczenie.

4. Jako zaświadczenie, które ma być imienne, służy:

- a) przy przejeździe tam i z powrotem — potwierdzenie na blankiecie urzędowym urzędu dla inwalidów lub urzędowo uznanego stowarzyszenia inwalidów, że wysłanie inwalidy do lekarza-specjalisty, zakładu leczniczego lub kształcącego, uzdrowiska, na kursy kształcące dla inwalidów, do biur porad, pracodawcy lub w celu objęcia pracy — zarządzane zostało przez ten urząd lub stowarzyszenie.

Ponad to:

- b) w drodze powrotnej lub przy dalszym przejeździe — jedno z następujących potwierdzeń: lekarza-specjalisty, że dokonał badania lekarskiego, a także, w danym razie, że polecił inwalidzie udać się do zakładu leczniczego lub kształcącego, uzdrowiska, albo wreszcie na kursy kształcące dla inwalidów wojennych, — zakładów leczniczych lub wychowawczych, albo zarządu uzdrowiska z ukończenia pobytu, — kierownika kursów kształcących z ukończenia tychże, — biura rady, że jej udzieliło, a także, w danym razie, że poleciło jechać dalej do pracodawcy celem zgłoszenia się do pracy lub objęcia jej, — pracodawcy, że inwalida zgłosił się u niego.

5. Zaświadczenia, o których wyżej, stempluje kasa biletowa, zapisuje na nich numery wydanych biletów i zwraca inwalidom, którzy winni je okazać przy kontroli biletów, a po ukończeniu podróży oddać łącznie z biletem na przejazd.

6. Wózki oraz fotele, potrzebne dla inwalidów w podróży, przewozi się bezpłatnie za osobnymi zaświadczeniami, do których stosuje się odpowiednio przepisy, zawarte w punkcie 4.

Zaświadczenia te, o ile wózki lub fotele wysła się jako bagaż, zatrzymuje kasa stacji nadania.

B. Dla inwalidów ociemniałych.

1. Dozorców inwalidów ociemniałych przewozi się bezpłatnie przy wszelkich przejazdach tych inwalidów (dział A), jeżeli są im niezbędni.

2. Dozorca tacy winni posiadać zaświadczenie, wystawione na imię inwalidy przez urząd komunalny lub związek inwalidów na rok kalendarzowy, stwierdzające, że ociemniały jest inwalidą wojennym.

3. Psy, prowadzące ociemniałych, jadące razem z nimi przewozi się bezpłatnie za osobnymi zaświadczeniami, do których stosuje się odpowiednio przepisy, zawarte w dziale A, punkt 4.

Zaświadczenia te, o ile psy przewozi się w wagonie bagażowym, zatrzymuje kasa stacji nadania.

ROZDZIAŁ II.

Bilety peronowe.

1. Osoby, nie posiadające biletów, ważnych na przejazd, powinny przed wejściem do odgródzonej części stacji okazać bilet peronowy. Dla psa, wprowadzonego na peron, powinien być nabyty także bilet peronowy.

2. Cena biletu peronowego na wstęp jednorazowy do odgródzonej części stacji równa się pełnej cenie biletu klasy III za 10 km na przejazd jednorazowy pociągami osobowymi.

3. Cena miesięcznego biletu peronowego na wstęp do odgródzonej części stacji w ciągu wskazanego w bilecie okresu czasu wynosi trzydziestokrotną cenę biletu peronowego na wstęp jednorazowy (p. 2).

4. Miesięczne bilety peronowe są imienne i z fotografią właściciela; stacje, dla których zaprowadza się takie bilety, ustala kolej według swego uznania i w miarę potrzeby.

5. Miesięczne bilety peronowe wydaje się z ważnością od 1-go, względnie 15-go danego miesiąca. Pozatem mają odpowiednie zastosowanie przepisy o zwykłych biletach okresowych na przejazd, zawarte w rozdziale I—C.

ROZDZIAŁ III.

Przewóz psów.

1. Opłata za przewóz psów, zabieranych do wagonów osobowych, lub przewożonych w wagonach bagażowych albo w osobnych pomieszczeniach wagonów pociągami osobowymi, mieszanymi lub pośpiesznymi, wynosi połowę ceny odnośnego biletu klasy 3-ej.

2. Za przechowanie psów, nie odebranych w ciągu dwóch godzin po przybyciu ich na stację przeznaczenia, pobiera się opłatę po 100 marek za sztukę i każdą rozpoczętą godzinę.

ROZDZIAŁ IV.

Przewóz bagażu.

1. Opłaty za przewóz oblicza się według stref po 10 km. i według opłat jednostkowych za 10 kg., przyczem każde zaczęte 10 km. liczy się za pełną strefę oraz każde zaczęte 10 kg. za 10 kg.

2. Opłaty od 10 kg. za daną odległość (stawki przewozowe) zaokrągla się zawsze do najbliższych pełnych marek wzwyż.

3. Opłaty od każdego zaczętego 10 kg. i od każdego kilometra (opłaty jednostkowe) wynoszą:

- a) w pociągach osobowych i mieszanych za kilometry od 1 do 200 po 13,50 mk.; za kilometry od 201 do 300 po 10,80 mk., doliczanych do stawki przewozowej 2700 mk. za pierwsze 200 km.; za każdy dalszy kilometr po 8,10 mk. doliczanych do stawki przewozowej 3780 mk. za pierwsze 300 km.;
 - b) w pociągach pośpiesznych — o 50% więcej od opłat, podanych w punkcie a);
 - c) w pociągach luksusowych (ekspresowych) — o 50% więcej od opłat, przewidzianych dla pociągów pośpiesznych.
4. Najniższa stawka przewozowa w pociągu pośpiesznym lub luksusowym (ekspresowym) wynosi stawkę za 100 km.
5. Przypadającą do pobrania należność zaokrągla się w ten sposób, że każde zaczęte 100 mk. liczy się za 100 mk.
6. Za ubezpieczenie strat, mogących wyniknąć skutkiem nieterminowej dostawy bagażu, pobiera się od każdego zaczętych 100 mk. zadeklarowanej sumy oraz od każdego zaczętych 10 km. odległości przewozu 20 fenigów, najmniej jednak 100 mk. od przesyłki.
7. Za bagaż, niezabrany przez odbiorcę w ciągu 24 godzin od chwili przybycia odnośnego pociągu, kolej pobiera opłatę za przechowanie po 600 mk. od stuki za każdą zaczętą dobę.

ROZDZIAŁ V.

Przewóz przesyłek nadzwyczajnych.

- 1. Opłaty za przewóz przesyłek nadzwyczajnych oblicza się według stawek przewozowych dla bagażu (rozdział IV, punkt 1, 2 i 3) lecz w wysokości podwójnej.
- 2. Opłaty za przewóz mleka pociągami osobowymi lub mieszanymi oblicza się jak za bagaż przewożony takimiż pociągami (rozdział IV). Przewóz powrotny naczyń próżnych odbywa się bezpłatnie na warunkach, określonych przez kolej.
- 3. Najniższa stawka przewozowa w pociągu pośpiesznym lub luksusowym (ekspresowym) wynosi stawkę za 100 km.
- 4. Przypadającą do pobrania należność zaokrągla się w ten sposób, że każde zaczęte 100 mk. liczy się za 100 mk.
- 5. Za ubezpieczenie strat, mogących wyniknąć skutkiem nieterminowej dostawy oraz za przechowanie przesyłek nadzwyczajnych pobiera się opłaty w tej samej wysokości co za bagaż.

ROZDZIAŁ VI.

Przewóz czasopism, broszur i książek.

- 1. Przewóz czasopism, broszur i książek odbywa się pociągami osobowymi i mieszanymi. Na przewóz w pociągach pośpiesznych wymagane jest zezwolenie Dyrekcji Kolejowej, w obrębie której znajduje się stacja nadawcza.
- 2. Paczki czasopism i t. p. o wadze poszczególnej paczki do 100 kg. powinny być nadawane w odpowiednim opakowaniu; na paczkach powinny być naklejone kartki, na których czarnym drukiem

mają być umieszczone następujące dane: nazwisko i miejsce zamieszkania nadawcy, stacja przeznaczenia, imię, nazwisko i adres odbiorcy, oraz napis: „Czasopisma, Książki”.

3. Przyjmowanie dzienników do wysłania odbywa się w ściśle określonych godzinach, najpóźniej na pół godziny przed odejściem odpowiedniego pociągu.

4. Nadawca obowiązany jest do zachowania przepisów, dotyczących przesyłek, stanowiących przywilej poczty.

5. Opłata za przewóz powinna być uiszczona przy nadaniu; oblicza się ją według zasad, ustalonych dla przewozu bagażu (p. 1 i 2 rozdziału IV), w wysokości następującej od każdego zaczętych 10 kg. i od każdego kilometra: za kilometry od 1 do 200 po 9,90 mk.; za kilometry od 201 do 300 po 8,10 mk., doliczanych do stawki przewozowej 19,80 mk., przypadającej za pierwsze 200 km.; za każdy dalszy kilometr po 6,30 mk., doliczanych do stawki przewozowej 2790 mk., przypadającej za pierwsze 300 km. Przypadającą do pobrania należność zaokrągla się w ten sposób, że każde zaczęte 100 mk. liczy się za 100 mk.

6) Przewóz czasopism i t. p. odbywa się za dowodami przewozowymi używanymi przy przesyłkach nadzwyczajnych.

7) Przesyłki czasopism i t. p. dla osób, z którymi Dyrekcja Kolejowa zawrze odnośną umowę, mogą być nadawane również za szczególnymi wykazami na następujących warunkach:

- a) Wykazy, doręczane stacjom wraz z odpisem, winny być sporządzane na blankietach podług ustalonego wzoru.
- b) Blankiety te, składające się z 4-ch części, a mianowicie: grzbietu, wykazu, odpisu tegoż i kwitu dla nadawcy, drukowane będą przez zarząd kolei. Mogą być one również przygotowane za zgodą Dyrekcji Kolejowej przez samego kontrahenta; w tym jednak wypadku winny być one złożone Dyrekcji Kolei do ostemplowania.
- c) Po przyjęciu od kontrahenta należyte wypełnione wykazy wraz z odpisem i po sprawdzeniu wagi oraz zawartości przesyłki na zasadach ogólnych, stacja nadawcza zatrzymuje odpis, oryginał zaś wraz z czasopismami i t. p. wręcza konduktorowi bagażowemu lub pociągowemu, który wydaje przesyłki na wskazanych w wykazie stacjach.
- d) Do jednego wykazu mogą być wpisywane stacje, należące do jednej tylko Dyrekcji i znajdujące się na jednej linii biegu pociągu. Na każde rozgałęzienie należy sporządzać oddzielne wykazy.
- e) Obliczenia opłaty przewozowej dokonywa się według zasad, ustalonych w punkcie 5, oddzielnie za każdy wykaz, za ogólną odległość taryfową od stacji nadawczej do ostatniej stacji odbiorczej, wskazanej w wykazie, i za ogólną wagę przesyłki, nadanej przy tymże wykazie.
- f) Zwrotne przysyłanie niesprzedanych czasopism i t. p. uskutecznia się jako nowe przesyłki.

- g) Należności, przypadające kolei, uiszcza się stosownie do umowy pomiędzy Dyrekcją Kolei i kontrahentem.

ROZDZIAŁ VII.

Pociągi nadzwyczajne, wagony osobowe, dla chorych i bagażowe.

A. Pociągi nadzwyczajne.

I. (1) Za pociągi nadzwyczajne pobiera się za każdy kilometr taryfowy opłaty następujące:

- a) za lokomotywę—6600 mk.; o ile ze względów ruchowych lub technicznych zajdzie potrzeba użycia więcej, niż jednej lokomotywy, pobiera się opłatę, powyższą osobno za każdą doczepioną lokomotywę;
- b) za każdą os dostarczonego na żądanie wagonu osobowego 2200 mk.;
- c) za każdą os innego, dostarczonego na żądanie, wagonu lub też doczepionego ze względu na wymogi ruchu 1100 mk.

Opłata najniższa wynosi 22000 mk. za kilometr taryfowy, nie mniej jednak, niż 1100000 marek za pociąg.

(2) Jeżeli opłata za przewóz w pociągu nadzwyczajnym osób, zwierząt, bagażu i przesyłek towarowych według taryf normalnych wypada drożej, niż na podstawie ustępu powyższego (1), to pobiera się opłatę wyższą, biorąc jednak za podstawę do obliczenia za przewóz osób, bagażu i przesyłek towarowych pociągów osobowych, ustalonych dla pociągów osobowych, bez względu na szybkość pociągu nadzwyczajnego.

II. (1) Jeżeli na żądanie zamawiającego dostarcza się wagonów *szczególnie* przez niego wskazanych, to za ich przebieg liniami, którymi pociąg nadzwyczajny nie przechodzi, zarówno w drodze tam, jak i z powrotem, pobiera się 330 mk. za każdą os i każdy kilometr taryfowy. Przy obliczaniu tej należności — również gdy wagony wracają do stacji macierzystej inną drogą, niż tą, którą przybyły—odejmuje się od ogólnej długości linii, którymi wagony przebiegały, długości tych linii, którymi wagony przechodziły w stanie ładownym; tylko za różnicę odległości w ten sposób obliczoną pobiera się powyżej wskazaną opłatę.

(2) Opłatę powyższą pobiera się również, choć wagon nie jest własnością kolei; w tym wypadku liczy się ją także, i to za drogę tam i z powrotem, gdy wagon przed lub po użyciu go, w celu uskutecznienia naprawy, przesyła się, na osobne żądanie zamawiającego, do warsztatów.

(3) Wszelkie dalsze warunki, pod jakimi na żądanie wagony będą dostarczone, mają być ustalone z zamawiającym.

III. Przy zamawianiu pociągu nadzwyczajnego winna być złożona kaucja w wysokości 1100000 mk., która, w razie odwołania pociągu nadzwyczajnego, przepada na rzecz kolei, z pobraniem jednak ponadto, w odpowiednich wypadkach, opłat, ustalonych ustępem II.

Należności za przebieg pociągu nadzwyczajnego uiszcza się na stacji wyjściowej, nie później, niż na 1 godzinę przed czasem, wyznaczonym do wyjazdu.

Jeżeli przy obliczaniu opłaty przewozowej stacja odejścia nie uwzględniła należności za niezbędne, w danym razie, na poszczególnych odcinkach dodatkowe parowozu pomocniczego, to przypadające za to należności winny być uiszczone dodatkowo na stacji przeznaczenia.

IV. (1) Jeżeli wyznaczony do odjazdu czas został przez zamawiającego przekroczony, to pociąg nadzwyczajny, na żądanie zamawiającego i według uznania kolei, może być w dalszym ciągu trzymany w pogotowiu.

(2) Za każde rozpoczęte pół godziny oczekiwania pociągu, nawet na wypadek zupełnego odwołania tegoż, pobiera się opłatę za oczekiwanie w wysokości 330000 mk.

(3) Trzymanie pociągu w pogotowiu trwa tylko tak długo, dopóki wpłacona zgóry należność przewozowa pokrywa przypadającą za oczekiwanie opłatę.

V. Przypadającą do pobrania należność całkowitą zaokrągla się w ten sposób, że każde zaczęte 1000 mk. liczy się za 1000 mk.

B. Wagony osobowe, dla chorych, bagażowe i towarowe.

I. (1) Za wagony salonowe, sypialne lub inne osobowe oraz specjalnie urządzone dla chorych, które kolej dostarcza na żądanie, pobiera się, bez względu na to, czy wagony te stanowią własność kolejową, czy prywatną osób, korzystających z tych wagonów, należność za bilety klasy I-ej odpowiedniego rodzaju pociągu, przyczem stosuje się ulgi dla dzieci (art. 12 Przepisów Przewozowych); opłata wynosi co najmniej: przy dwóch lub trzechosioowych wagonach—12 biletów na każdy wagon, a przy cztero lub więcej osioowych wagonach—18 biletów dla dorosłych. (Patrz wszakże ustęp, III).

(2) Jeżeli w skład danych pociągów nie wchodzi wagony klasy I, to opłaca się za wagon osobowy dwu-lub trzyosioowy 18, a za także wagon o więcej osiach—27 biletów dla dorosłych klasy II na pociąg odpowiedniego rodzaju.

II. (1) Za dostarczone na żądanie pod przewóz bagażu wagony bagażowe lub towarowe pobiera się opłatę 2200 mk. za każdą os i każdy kilometr taryfowy.

(2) Jeżeli przewóz bagażu wypada według taryfy bagażowej drożej, to pobiera się tę wyższą opłatę przewozową.

III. (1). Za dostarczony na żądanie pod przewóz chorego wagon bagażowy lub towarowy opłaca się 6 biletów kl. I dla dorosłych na pociąg odpowiedniego rodzaju; jeżeli w wagonie przewozi się więcej, niż jednego chorego, to dla każdego dalszego chorego opłaca się bilet kl. I.

(2) Jeżeli w skład danych pociągów nie wchodzi wagony klasy I, to za wagon opłaca się 9 biletów klasy II dla dorosłych, przyczem, jeżeli w wagonie przewozi się więcej, niż jednego chorego, to dla każdego następnego chorego opłaca się bilet klasy II.

(3) Dwóch dozorców przewozi się bezpłatnie; każdy następny dozorca, jadący w tym samym wagonie, winien nabyć bilet kl. III na pociąg odpowiedniego rodzaju.

(4) Przedmioty, służące do wygody chorych podczas podróży, pozwala się wziąć do wagonu bez opłaty. Za pozostały bagaż pobiera się opłatę, przewidzianą w taryfie.

(5) Postanowienia powyższe stosuje się również przy korzystaniu z osobnych, urządzonych do przewożenia chorych przedziałów klasy III.

(6) Przewóz wagonów powyższych odbywa się pociągami osobowymi lub mieszanymi, pośpiesznymi zaś tylko na podstawie szczególnego zezwolenia odnośnej Dyrekcji Kolejowej.

IV. (1) Jeżeli na żądanie zamawiającego dostarcza się wagonów, *szczególne* przez niego wskazanych, to za ich przebieg liniami, któremi wagony te szły w stanie próżnym, zarówno w drodze tam, jak i z powrotem, pobiera się 330 mk. za każdą os. i każdy kilometr taryfowy. Przy obliczaniu tej należności—również gdy wagony wracają do stacji macierzystej inną drogą, niż tą, którą przybyły,—odejmuje się od ogólnej długości linii, któremi wagony przebiegały, długości tych linii, któremi wagony przechodziły z podróży; tylko za różnicę odległości w ten sposób obliczoną pobiera się powyżej wskazaną opłatę.

(2) Opłatę powyższą pobiera się również jeżeli wagon nie jest własnością kolei; w tym wypadku liczy się ją także, i to za drogę tam i z powrotem, gdy wagon przed lub po użyciu, w celu uskutecznienia naprawy, przesyła się na osobne żądanie zamawiającego, do warsztatów.

V. Wszystkie opłaty uiszcza się na stacji odjazdu; zamawiający otrzymuje zaświadczenie, które okazywać winien przy sprawdzaniu biletów w pociągu i oddać po ukończeniu podróży.

VI. W razie nieskorzystania z wagonu zamówionego kolej pobiera, oprócz opłat, wskazanych pod IV, wszystkie koszty, wynikiem wskutek przygotowania wagonu.

VII. Wszelkie dalsze warunki dostarczenia wagonu ustala kolej z zamawiającym.

kowskie, lwowskie, stanisławowskie i tarnopolskie —Tymczasowy Wydział Samorządowy we Lwowie.

§ 2. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych ustala w tym celu corocznie sumy kosztów utrzymania policji państwowej w poszczególnych województwach, zwiększa je o proporcjonalny udział ich w kosztach utrzymania Komendy Głównej i podaje je do wiadomości właściwym wojewodom, oraz Tymczasowemu Wydziałowi Samorządowemu. Jedną czwartą części rozkładają wojewodowie, a na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego Tymczasowy Wydział Samorządowy, na powiaty ziemskie i miejskie, względnie miasta o własnym statucie, w połowie w stosunku do sumy bezpośrednich podatków państwowych, które wymierzone zostały na terenie odnośnych związków komunalnych w ostatnim roku podatkowym, w połowie zaś w stosunku do zaludnienia.

§ 3. Powiaty ziemskie mogą sumy, któremi je obciążono na podstawie § 2, albo pokryć z wpływów ogólnego budżetu komunalnego, albo też rozłożyć na gminy wiejskie i miejskie, należące do danego powiatowego związku komunalnego, na zasadzie współczynników w § 2 wymienionych.

§ 4. Gdyby po zamkniętym roku obrachunkowym okazało się, że rzeczywiste koszty utrzymania policji przekroczyły sumę pierwotnie preliminowaną i trybem, wskazanym w §§ 2 i 3, rozłożoną, dokonany będzie rozkład nadwyżki w sposób wyżej podany.

§ 5. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Rozporządzenie z dnia 22 października 1919 r. (Dz. U. R. P. z 1920 r. № 5, poz. 28) traci moc obowiązującą.

Minister Spraw Wewnętrznych: *W. Sikorski*

Minister Skarbu: *W. Grabski*

194.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych

z dnia 5 marca 1923 r.

w przedmiocie pobierania od samorządu kosztów utrzymania policji państwowej.

Na zasadzie art. 3 ustawy z dnia 24 lipca 1919 r. o policji państwowej (Dz. P. P. P. № 61, poz. 363) zarządza się w porozumieniu z Ministrem Skarbu co następuje:

§ 1. Powiaty ziemskie i miejskie, względnie miasta o własnym statucie wstawia obowiązkowo do swych budżetów, jako udział w utrzymaniu policji państwowej, sumy, które wskażą właściwi wojewodowie, względnie, o ile chodzi o województwa: kra-

195.

Rozporządzenie Ministra Skarbu

z dnia 13 marca 1923 r.

w przedmiocie uprawy tytoniu w r. 1923.

Na podstawie art. 6, 7 i 62 ustawy z dnia 1 czerwca 1922 r. o monopolu tytoniowym (Dz. U. R. P. № 47, poz. 409) zarządza się co następuje:

§ 1. W roku 1923 uprawa tytoniu dozwolona jest:

I. w województwie stanisławowskim: w powiatach: horodeńskim, kołomyjskim, kossowskim, peczeniżyńskim, rochatyńskim, śniatynskim, stanisławowskim i tłumackim;

II. w województwie tarnopolskim: w powiatach: borszczowskim, buczackim, czortkowskim, podhajeckim, skalackim, trembowelskim i zaleszczyckim;